

EPV Energia Oy
Emma Lonka
Kirkkopuistikko 0
65100 Vaasa

Energiavarasto, Laihia Perusteltu päätelmä (ajantasaistettu)

Ajantasaistettu perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty 4.12.2024 laaditun arviointiselostuksen ja 8.12.2025 laaditun arviointiselostuksen täydennyksen, niistä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta. Perusteltu päätelmä perustuu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, jäljempänä YVA-laki) 23 §:ään.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteysviranomaisena on toiminut 31.12.2025 asti Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) ja 1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto.

1 Hanketiedot

1.1 Hankkeen perustiedot

Energiavarasto, Laihia

Hankkeesta vastaava on EPV Energia Oy. Hankkeesta vastaavan konsulttina ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on toiminut Ramboll Finland Oy.

1.2 Hankkeen ja sen vaihtoehtojen kuvaus

Hankkeessa rakennetaan CO₂-akkuteknologiaan perustuva energiavarasto Laihialle. Laitoksella varastoidaan energiaa hyödyntämällä hiilidioksidia varastoimisen väliaineena. Energiavarasto muodostuu CO₂-akkuyksiköistä, joiden toiminta perustuu hiilidioksidin olomuodon muutokseen. Hiilidioksidin muuttaminen nestemäiseen olomuotoon kuluttaa energiaa ja takaisin kaasumaiseen muotoon palauttaminen vapauttaa energiaa.

Energiavaraston avulla sähköenergiaa voidaan varastoida silloin, kun sähköä on tarjolla enemmän kuin sillä on kysyntää – ja vastaavasti tuottaa sähköä verkkoon, kun sähköstä on niukkuutta. Kokonaisuudessaan energiavarasto käsittää kahdeksan CO₂-akkuyksikköä. Yhden CO₂-akkuyksikön vaatima pinta-ala on noin 4,6 ha ja korkeus noin 45 m. Kahdeksan yksikön laitoksen kokonaispinta-ala on noin 42 ha. Laitoksen energian varastointikapasiteetti on 1600 MWh. Energiavarasto liitetään joko Seinäjoen sähköasemalle 31,9 km pituisella 110 kV:n voimajohtolla tai Rajavuori-Laihia voimajohtoon 15 km pituisella 110 kV:n voimajohtolla. Sähkönsiirto toteutetaan ilmajohtona.

4.12.2024 päivätyssä arviointiselostuksessa arvioidut vaihtoehdot:

Arvioidut vaihtoehdot

VE0: Hanketta ei toteuteta. Sähkönsiirtolinjaa ei rakenneta.

VE1: Laihian Jokiperään rakennetaan kahdeksan CO₂-akkuyksikön energiavarasto, joka liitetään Seinäjoen sähköasemalle 31,9 km:n pituisella 110 kV:n voimajohtolla.

Arviointiselostuksen täydennyksessä 8.12.2025 arvioitu uusi vaihtoehto:

VE2: Laihian Jokiperään rakennetaan korkeintaan kahdeksan CO₂-akkuyksikön energiavarasto. Sähkönsiirto toteutetaan Laihian kunnan alueella 15 km:n pituisella voimajohtolla, joka liittyy olemassa olevaan EPV Alueverkko Oy:n Rajavuori-Laihia voimajohtoon.

Tarkempi kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista on esitetty arviointiselostuksessa ja arviointiselostuksen täydennyksessä.

2 Ympäristövaikutusten arviointimenettely

2.1 Arviointiselostuksen ja sen täydennyksen vireilletulo

Ympäristövaikutusten arviointimenettely (jäljempänä arviointimenettely) on tullut vireille, kun hankkeesta vastaava EPV Energia Oy on toimittanut ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma) yhteysviranomaiselle 8.5.2024. Arviointiohjelma oli nähtävillä 15.5.2024 - 13.6.2024 ja yhteysviranomainen antoi siitä lausuntonsa 29.8.2024.

Arviointiohjelmavaiheessa yhteysviranomaisena toimi Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus.

Hankkeesta vastaava toimitti ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus) yhteysviranomaiselle 4.12.2024 ja yhteysviranomainen antoi siitä perustellun päätelmän 10.4.2025. Perustellun päätelmän jälkeen hankkeessa nousi esiin uusi sähkönsiirtolinjausvaihtoehto, joka poikkesi sijainniltaan täysin aiemmin arvioidusta vaihtoehdosta. Yhteysviranomainen piti esitettyä muutosta sen kaltaisena, että annettua perusteltua päätelmää tuli ajantasaistaa.

Hankkeesta vastaava toimitti 8.12.2025 yhteysviranomaiselle täydennetyn ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä täydennetty arviointiselostus) perustellun päätelmän antamista varten.

Hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-lain liitteen 1 kohdan 8 c) öljyn, petrokemian tuotteiden tai kemiallisten tuotteiden varastot, joissa näiden aineiden varastosäiliöiden tilavuus on yhteensä vähintään 50 000 kuutiometriä perusteella.

2.2 Arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen

Hankkeen 4.12.2024 vireille tullut arviointiselostus on kuulutettu ajalla 11.12.2024-7.2.2025. Kuulutus julkaistiin Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen verkkosivuilla ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/epvenergia-energiavarasto-YVA.

Ilmoitus kuulutuksesta lähetettiin Laihian, Isonkyrön, Ilmajoen kunnille sekä Seinäjoen kaupungille julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen tiedotettiin Ilkka-Pohjalainen- ja Kyrönmaa-lehdissä 11.12.2024 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla. Arviointiselostus on ollut nähtävillä kunnissa alla mainituissa osoitteissa. Arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus 13.1.2025 Laihialla. Tilaisuuteen oli mahdollista osallistua etäyhteydellä.

Yhteysviranomaisen tiedotti 8.12.2025 vireille tulleesta täydennetystä arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä pidosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 17.12.2025 - 13.2.2026. Kuulutus julkaistiin Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla www.lvv.fi > Ajankohtaista. Tieto kuulutuksesta lähetettiin Laihian, Isonkyrön, Ilmajoen kunnille sekä Seinäjoen kaupungille julkaistavaksi kuntalain (410/2015) 108 §:n mukaisesti. Lisäksi täydennetystä arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä pidosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen tiedotettiin Ilkka-Pohjalainen ja Kyrönmaa-lehdissä 17.12.2025 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiselostuksiin on voinut tutustua kuulemisaikoina:

- Ympäristöhallinnon verkkopalvelussa osoitteessa www.ymparisto.fi/epvenergia-energiavirasto-YVA.
- Laihian kunta, tekninen osasto, Laihiantie 39, 66400 Laihia, HUOM! Väistötila
- Isonkyrön kunnanvirasto, Pohjankyröntie 136, 61500 Isokyrö
- Ilmajoen kunnan tekninen osasto, Ilkantie 17, 60800 Ilmajoki
- Seinäjoen kaupungintalo, Kirkkokatu 6, 60100 Seinäjoki
- Ylistaron kirjasto, Kaukolanraitti 5, Ylistaro

Täydennettyä arviointiselostusta koskeva yleisötilaisuus järjestettiin 27.1.2026 Laihialla. Tilaisuuteen oli mahdollista osallistua etäyhteydellä.

3 Arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomaisen on pyytänyt arviointiselostuksesta ja sen täydennyksestä lausunnot hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee.

Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle 14 lausuntoa ja 11 mielipidettä. Lausunnon antoivat seuraavat viranomaiset: Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue, Etelä-Pohjanmaan liitto, Fingrid Oyj, Ilmajoen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, Laihian kunta, Laihian ympäristöterveys (Vaasan kaupunki), Luonnonvarakeskus, Pohjanmaan liitto, Seinäjoen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen, Seinäjoen museot, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes. Mielipiteen antoivat seuraavat tahot: Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry ja 10 yksityishenkilöä.

Täydennetystä arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle 6 lausuntoa ja 4 mielipidettä. Lausunnon antoivat seuraavat viranomaiset: Etelä-Pohjanmaan liitto, Laihan kunta, Metsähallitus, Pohjanmaan hyvinvointialue, Pohjanmaan liitto, ja Seinäjoen museot. Mielipiteen antoivat seuraavat tahot: Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry. Lisäksi mielipiteen antoi kolme yksityishenkilöä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/epvenergia-energiavarasto-YVA. Verkkopalvelussa julkaistuja lausunnoista on poistettu henkilötiedoiksi katsotut sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n mukaiset tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Yhteenveto arviointiselostuksesta (4.12.2024) saaduista lausunnoista

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue huomauttaa, että maantieverkon kunnossa pysymiseen (erityisesti yhdystie 17429) tulee kiinnittää rakentamisen aikana huomiota. Mahdollisista maantieverkon parantamistarpeista tulee olla hyvissä ajoin yhteydessä ELY-keskukseen. ELY-keskus huomauttaa, ettei sillä kuitenkaan ole mahdollisuutta osallistua parantamistoimenpiteiden kustannuksiin.

Etelä-Pohjanmaan liitto huomauttaa, että arviointiselostuksessa olisi tullut huomioida voimassa oleva maakuntakaava 2050 ja sen suunnittelumääräykset.

Arviointiselostuksesta puuttuu maakuntakaavakuvauksesta Kärmesojanmaalle Ilmajoelle osoitettava luonnonsuojelualueen merkintä.

Liitto esittää huolensa Kylkisalonnevan alueelle suunnitelluista useista sähkönsiirtolinjoista ja niiden yhteisvaikutuksista. Kylkisalonnevalle on suunniteltu kolmea erillistä uutta ilmajohtoa, mutta arviointiselostuksessa ei ole arvioitu yhteisvaikutuksia alueen luontoarvoihin. Ekologisten yhteyksien huomioiminen hankkeen jatkosuunnittelussa on välttämätöntä, jotta maakuntakaavan suunnittelumääräys yhteyksien turvaamisen osalta toteutuu huomioiden myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset. Lisäksi liitto kiinnittää lausunnossaan huomiota hankkeen sähkönsiirron vaikutuksiin maa- ja metsätalouteen.

Sähkönsiirron maisemavaikutusten yhteisvaikutuksen arvioinnista puuttuu arviointiselostuksesta arvioinnin merkittävyyden lopputulos. Ilmajoen Alajoelle kohdistuvat vaikutukset voivat olla arvioitua suuremmat.

Fingrid Oyj muistuttaa, että suunnittelun edetessä voimajohtojen tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää erillinen risteämälausunto.

Ilmajoen kunta, ympäristönsuojeluviranomainen kiinnittää lausunnossaan huomiota hankkeen maisemavaikutuksiin muun muassa Pässilänvuoren osalta. Hankkeen vaikutuksia yksinään tai muiden toimijoiden rinnakkaisten hankkeiden kanssa ei ole arvioitu maankäytön tai maakuntakaavoituksen näkökulmasta. Lausunnossa kiinnitetään huomiota myös luonnon monimuotoisuuteen, ekologiaan yhteyksiin sekä yhteisvaikutuksiin alueen tuulivoimahankkeiden ja sähkönsiirron kanssa.

Pintavesien osalta olisi kiinnitettävä huomiota luonnontilaisten tai niiden kaltaisten puroalueiden luonnontilan säilymiseen. Arviointiselostuksessa ei ole huomioitu lähellä sähkönsiirtoreittiä sijaitsevaa Visaharjun yksityismaiden suojelualuetta (YSA103250).

Laihian kunta toteaa, että Ilmatar Laihia Oy:n tuulivoimahankkeen suunnittelualue sijoittuu päällekkäin energiavaraston hankealueen kanssa. Kunta toteaa, että yhteistyötä olisi hyvä tehdä voimalinjasuunnittelun ja -rakentamisen osalta. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää sähkönsiirtolinjan suunnitteluun sekä Sutikan alueeseen, jolla on vapaa-ajan asuntoja sekä muuta virkistystoimintaa.

Hankkeen läheisiä osayleiskaavoja puuttuu karttakuvista valtateiden vaikutusalueen, Kattiharjun ja Ooperin tuulivoima-alueiden osalta.

Laihian ympäristöterveys (Vaasan kaupunki) toteaa, että toiminnasta ei saa aiheutua kohtuutonta haittaa lähialueen vakituisille ja loma-asuntojen asukkaille.

Luonnonvarakeskus huomauttaa, että hanke itse sekä sen sähkönsiirto voivat aiheuttaa metson soitimelle ja sen lisääntymiselle vahinkoa, ja että hankkeen sijoittelussa tulisi huomioida soitimet paremmin.

Hankealue ja sähkönsiirto sijoittuvat Laihian susireviirille. Hankkeessa tehdyillä selvityksillä ei voida sulkea pois suden esiintymistä alueella, joten laji tulisi huomioida alueella esiintyvissä liitteen IV(a) lajeissa.

Luonnonvarakeskus näkee tehdyn yhteisvaikutusten arvioinnin suppeana.

Pohjanmaan liitto pitää lähialueiden energiahankkeiden yhteistyötä suunnittelussa välttämättömänä, jotta yhteisvaikutukset voidaan pitää mahdollisimman vähäisinä. Hankkeen ja sähkönsiirron jatkosuunnittelussa on huomioitava luonnon monimuotoisuudelle ja ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen aiheutuvien vaikutusten ehkäiseminen, sekä hulevesisuunnitelman kattavuus. Liitto huomauttaa myös maakuntastrategian tilanteesta, johon oli viitattu arviointiselostuksessa virheellisesti.

Hankkeessa tulee huomioida hyväksytyin maakuntakaavan 2050 tiedot ja yleiset suunnittelumääräykset.

Seinäjoen kaupunki, ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että arviointiselostuksen mukaan lyhin sähkönsiirtoreitti on ennakkoneuvottelujen jälkeen jätetty pois reittivaihtoehdoista, ja huomauttaa, että poisjättämiselle olisi tullut antaa selostuksessa perustelu. Sähkönsiirron jatkosuunnittelussa olisi tarkasteltava Vittingin alueella jo olemassa olevaan Seinäjoki-Tuovila-voimalinjan käytävään liittymisen vaihtoehtoja, ja vasta viimesijaisesti harkittava arviointiselostuksessa esitettyä täysin uutta reittiä Saarikoneva-Kurunkorpi-suuntaan. Sähkönsiirron jatkosuunnitteluun esitetään yhteistyötä Ilmatar Laihia Oy:n ja Ilmatar Ooperi Oy:n hankkeiden kanssa ja näiden kolmen hankkeen sähkönsiirron suunnittelua kokonaisuutena.

Seinäjoen museot viittaa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 sähkönsiirtoa koskevaan yleiseen suunnittelumääräykseen ja toteaa, että uutta voimajohtoa ei ole osoitettu voimassa olevissa kaavoissa.

Arkeologisesta kulttuuriperinnöstä museo toteaa, että kohteet Pohdonmaalakso, Kärmesojanhauta, Joenperänsauna ja Osapuntarinhauta/Osapuntarin kivet lukeutuvat seudun vanhempiin tunnettuihin rajapaikkoihin. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee pyrkiä sijoittamaan sähkönsiirtoreitti siten, ettei arkeologisia kohteita jää johtoaukealle tai sen välittömään läheisyyteen. Maisemavaikutusten osalta museo katsoo, että arviointi on riittävä.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes pyytää arvioimaan energiavaraston sijoittumisen edellytyksiä myös kemikaaliturvallisuuslainsäädännön näkökulmasta. Kaavan tulee olla soveltuva ko. toiminnalle ja lupahakemus tulee toimittaa hyvissä ajoin ennen kemikaalitoiminnan suunniteltua aloittamista. Painelaitelain 1144/2016 ja valtioneuvoston asetus painelaiteturvallisuudesta 1549/2016 edellyttää mahdollisesti painelaitteiden sijoitussuunnitelman tarkistamista.

Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry huomauttaa, että Pohjanmaan maakuntakaavaan ei ole merkitty energiavarastoa tai sähkönsiirtolinjaa. Maakuntakaavassa hankkeen lähialueelle on merkitty ekologinen yhteystarve, Levanevan-Kuuttonevan luonnonsuojelu/Natura-alue sekä ohjeellinen ulkoilureitti, joita koskevia suunnittelumääräyksiä ei ole otettu huomioon.

Hankealue sijaitsee metson soidinpaikalla. Hanke sijaitsee liian lähellä Natura/luonnonsuojelualuetta ja asutusta. Sähkönsiirtoreitillä on useita arvokkaita ja uhanalaisuusluokiteltuja luontokohteita ja luontotyyppikohteita, muun muassa liito-oravan ydinalue ja lisääntymisalue. Luontoselvitysten yhteydessä esitettyjä suosituksia arvokkaiden luontokohteiden huomioimisesta tulee noudattaa. Natura-arviointi koskien linnustolle tärkeää Levaneva-Kuuttonevaa tulee tehdä huomioiden ympäröivien hankkeiden yhteisvaikutukset.

Hulevesien johtamisreittiä pois hankealueelta, tarkempia puhdistusmenetelmiä tai -laitteita ei ole esitetty. Hankkeen ympäristö- ja onnettomuusriskit tulisi arvioida laajemmin.

Yhteenvedo täydennetystä arviointiselostuksesta (8.12.2025) saaduista lausunnoista

Etelä-Pohjanmaan liitto viittaa lausunnossaan aiempaan lausuntoonsa vaihtoehdon VE1 maakuntakaavan mukaisuuden sekä hankkeiden välisen yhteistyön välttämättömyyden osalta sähkönsiirron toteuttamisessa alueen muiden hankkeiden, Taaborinvuoren-Miiluhaudanmäen-Jokiperän ja Ooperin tuulivoimahankkeiden, kanssa. Liitto pitää myönteisenä, että vaihtoehtoinen, merkittävästi lyhyempi ja vaikutuksiltaan vähäisempi sähkönsiirtovaihtoehto VE2 on pystytty tunnistamaan, ja katsoo, että jatkosuunnittelussa tulee edistää tätä vaihtoehtoa. Vaihtoehto VE2 ei sijoitu Etelä-Pohjanmaan puolelle, mutta siitä aiheutuvat vaikutukset saattavat olla ylimaakunnallisia. Liitto toteaa, että merkittävä osa Levanevan luonnonarvoiltaan merkittävästä alueesta ulottuu Etelä-Pohjanmaan puolelle, jolloin hankkeen tälle aluekokonaisuudelle kohdistuvat vaikutukset voivat olla ylikunnallisia tai -maakunnallisia.

Liitto pyytää jatkosuunnittelussa kiinnittämään huomiota Levanevan alueelle kohdistuvien vaikutusten lieventämiskeinoihin, kuten voimajohtoreitin siirtämiseen

etäämmälle Levanevan-Kuuttonevan suoalueesta sekä kielteisten vaikutusten minimointiin hankkeiden välisellä yhteistyöllä.

Laihian kunta katsoo, että arviointiselostuksen täydentäminen on laadittu kattavasti. Koska vaihtoehdossa VE2 sähkönsiirtoreitti on lyhyempi kuin vaihtoehdossa VE1, on se myös haittavaikutuksiltaan pienempi. Lisäksi lausunnossa kiinnitetään huomiota alueen hankkeiden yhteisvaikutuksiin, vaikutuksiin suureen määrään maanomistajia, sekä vaihtoehdon VE2 sähkönsiirtoreitin risteämisen Poronkankaan Vesi Oy:n runkolinjan huomioimiseen suunnittelussa.

Luonnonvarakeskus ilmoittaa, että sillä ei ole asiasta lausuttavaa, mutta huomauttaa, että Luonnonvarakeskuksen aiemmin antama lausunto on yhä ajantasainen. Hankkeen ja uuden sähkönsiirtoreitin osalta erityisesti yhteisvaikutusten merkitys korostuu.

Metsähallitus katsoo, että vaihtoehdon VE2 sähkönsiirto sijoittuu lähes yhdeksän (9) kilometrin matkalla Levanevan luonnonsuojelu- ja Natura-alueen välittömään läheisyyteen ja tulee vaikuttamaan Levanevan pohjoispuolisten suo- ja metsäalueiden luontoarvoihin muun muassa luonnonympäristön pirstoutumisen vuoksi. Vaikutusten arviointiin liittyy myös epävarmuuksia suunnitellun voimajohdon ja alueen tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten osalta.

Pohjanmaan liitto toteaa, että uuden sähkönsiirtovaihtoehdon keskeiset ympäristövaikutukset on arviointiselostuksessa tunnistettu ja kuvattu riittävällä tasolla. Pohjanmaan liitto toteaa, että Pohjanmaan maakuntakaava on voimaan tullessaan kumonnut Pohjanmaan maakuntakaavan 2040. Liitto korostaa, että maakuntakaavan ekologisia yhteyksiä koskevat merkinnät ja tavoitteet tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa siten, että luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden yhteyksien toimivuus säilyy. Huomiota tulee kiinnittää myös elinympäristöjen pirstoutumisen ehkäisemiseen, vaikutuksien lieventämiseen sekä mahdollisiin yhteisvaikutuksiin alueen muiden suunniteltujen energiahankkeiden kanssa.

Levanevan alue on luontoarvojen lisäksi myös suosittu virkistysmaisema, minkä vuoksi alueen monipuolisia arvoja tulee vaalia. Liitto muistuttaa Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 vapaaehtoista ekologista kompensatiota koskevasta yleisestä suunnittelumääräyksestä.

Hankkeen jatkosuunnittelussa on tärkeää huomioida energiainfrastruktuurin yhteensovittaminen muun alueidenkäytön kanssa sekä alueelle sijoittuvien energiahankkeiden ja sähkönsiirron kehittämisen kokonaisuus.

Pohjanmaan pelastuslaitos toteaa, että arviointiselostuksessa on tunnistettu hankkeen keskeiset turvallisuuskohdat erityisesti rakentamisen aikaisia riskejä koskien.

Natura-arvioinnista annetut lausunnot

Lupa- ja valvontavirasto on Natura-arvioinnista antamassaan lausunnossa todennut, että toimitetun arvioinnin perusteella ei ole mahdollista poissulkea Natura-alueen suojelun perusteena oleviin suurikokoisiin lintuihin ja petolintuihin kohdistuvia merkittäviäkin kielteisiä vaikutuksia ilman lieventämistoimia.

Metsähallitus katsoo, että Natura-arviointi on toteutettu luonnonsuojelulain periaatteiden mukaisesti ja siinä tarkastellaan Levanevan Natura-alueen suojeluperusteena olevia luontotyyppisiä ja lajeja. Arviointi on kohdennettu Natura-alueen luontoarvoista liito-oravaan ja lintudirektiivin lajeihin, mitä Metsähallitus pitää arvioidun hankkeen ominaispiirteet huomioiden perusteltuna.

Metsähallitus katsoo, että energiavarastohankkeen edellyttämällä voimajohtolla ei ole yksinään todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia liito-oravan tai alueen suojeluperusteena oleviin lintulajeihin. Metsähallitus kuitenkin katsoo, että erityisesti liito-oravan kannalta potentiaalisten kulkuyhteyksien alueille (mm. Miiluhaudanmäki, Juuraankorpi, Rajavuori) on hankkeessa perusteltua toteuttaa lajin liikkumista turvaavia viherkäytäviä, jotka helpottavat liito-oravan liikkumista Natura-alueen ja lajin muiden tunnettujen elinalueiden välillä. Lisäksi Metsähallitus katsoo, että salassa pidettävien lajien osalta voimajohtoon rakentaminen tulee ajoittaa lajien pesimäkauden ulkopuolelle mahdollisten häiriövaikutusten välttämiseksi.

Metsähallitus katsoo, että Natura-arvioinnin yhteisvaikutusten arviointiin liittyy merkittäviä epävarmuuksia erityisesti Taaborinvuoren-Miiluhaudanmäen-Jokiperän (TMJ) tuulivoimahankkeen osalta. TMJ-hankkeessa on kysymys laajasta tuulivoima-alueesta, jonka vaikutukset Levanevan Natura-alueeseen voivat yksinään olla merkittäviä. Vaikka energiavarastohankkeen merkitys on yhteisvaikutusten kannalta todennäköisesti pieni, nousevat hankkeiden yhteisvaikutukset TMJ-hankkeen suuren koon vuoksi todennäköisesti merkittäviksi.

Yhteenveto mielipiteistä

Yhteenveto arviointiselostuksesta (4.12.2024) saaduista mielipiteistä osa-alueittain

Tarkasteltavat vaihtoehdot ja hankekuvaus: Hankkeen sijainti ei ole riittävän perusteltu pitkästä sähkönsiirrosta aiheutuvien haittojen takia. Hankkeen katsotaan sijoittuvan liian lähelle asutusta. Kysytään, soveltuuko hanke Suomen olosuhteisiin.

Sähkönsiirto: Sähkönsiirtoreittiä vastustetaan, koska se aiheuttaa haittaa luonnolle, asutukselle, peltoviljelylle, maisemalle, metsätaloudelle ja metsästykselle. Esitetään sähkön siirtämistä maakaapelilla haittojen lieventämiseksi pelloilla. Myös useiden sähkönsiirtolinjojen vetämistä Ilmajoen läpi kritisoidaan. Ihmetellään myös, miksi siirtoreitti Laihialta koukkaa Munakan kautta ja kysytään, miksi Kuulasta Ahonkylään noin 15 vuotta sitten puretun voimalinjan pohjia ei voida hyödyntää sähkönsiirtoon.

Eläimistö ja luonto: Halutaan säilyttää hankealueen ja sen lähistön luonto- ja virkistysarvot. Sähkönsiirtoreitillä sijaitsee monimuotoista metsää. Sähkönsiirtoreitti sijoittuu muuttolintujen reitille. Sähkönsiirtoreitin luontoarvoja ei ole selvitetty riittävän tarkasti.

Ihmisten terveys, elinolot ja viihtyvyys: Energiavaraston turvallisuudesta läheiselle vapaa-ajan asutukselle ollaan huolissaan. Sähkönsiirtoreittiä suunnitellaan liian lähelle asutusta Munakassa ja ollaan huolissaan sen vaikutuksista lähellä asuviin.

Yhdyskuntarakenne, maankäyttö ja aineellinen omaisuus: Ollaan huolissaan asuinkiinteistöjen arvon alenemisesta sekä palstan maa-arvon putoamisesta sähkölinjan rakentamisen myötä.

Täydennetystä arviointiselostuksesta 8.12.2025 saadut mielipiteet

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry (ja Kyrön seudun luonnonsuojeluyhdistys ry) katsoo, että vaihtoehdon VE2 sähkönsiirtolinjan reitti tulee siirtää suunniteltua kauemmaksi Levanevan-Kuuttonevan luonnonsuojelualueesta. Yhdistys toteaa, että sähkönsiirtolinjan sijoittaminen luonnonsuojelualueen/Natura2000 - alueen reunaan on monelta osin Pohjanmaan maakuntakaavan vastainen, koska se heikentäisi merkittävästi luonnon monimuotoisuutta ja luontoarvoja sekä Natura 2000- alueen suojeluperusteita. Lisäksi linja aiheuttaisi maakuntakaavan suunnittelumääräyksen vastaisesti yhtenäisten metsäalueiden pirstoutumista ja katkaisisi ekologisen yhteyden.

Suunniteltu vaihtoehdon VE2 sähkönsiirtolinja vaikuttaisi myös useisiin arvokkaisiin kasvillisuus- ja luontotyyppisiin kielteisesti, koska ne jäisivät linjan alle ja tuhoutuisivat. Linnuston osalta sähkönsiirtolinjalla olisi yhdistyksen näkemyksen mukaan kielteisiä vaikutuksia pesimälinnustoon (metso), salattuun lajiin, petolintuihin ja muuttolintuihin. Yhdistys huomauttaa, että pesimälinnustoseelvitys on tehty vain yhden kierroksen laskentana, ja että yhteisvaikutusten arviointia linnustoon ei ole tehty.

Yhdistys on myös huolissaan alueen vesitaloudesta, koska metsäojitukset ovat kuivattaneet luonnonsuojelualueen suon veden pintaa, ja vaihtoehdon VE2 sähkönsiirtolinjan rakentamistyöt kuivattaisivat sitä edelleen. Yhdistys huomauttaa myös, että sähkönsiirtolinjan rakentaminen Natura-alueen reunaan rikkoo luonnonsuojelulain säännöksiä. Yhteisvaikutusten osalta todetaan, että havainnekuivissa ei ole huomioitu Ilmatar Laihia Oy:n samalle alueelle suunnittelemaa tuulivoima- aluetta. Hankkeelta edellytetään ekologista kompensatiota luontohaittojen korvaamiseksi. Lisäksi huomautetaan, että yleisötilaisuudessa ehdotettiin energiavarastointilaitoksen siirtämistä Rajavuoren tuulivoimahankkeen alueelle, jolloin vaihtoehdon VE2 sähkönsiirtolinja olisi tarpeeton.

Yksityisten henkilöiden antamat mielipiteet osa-alueittain

Yleistä

Huomautetaan, että laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta (603/1977) sallii pakkolunastamisen ”yleiseen tarpeeseen” ja ”kriittiseen infraan” kuten esimerkiksi sähkölinjoihin, mutta akkuvarasto ja sen siirtolinja ei ole yhtä kriittinen hankinta sähkönsiirtoverkoille kuin energiantuotantolaitos tai sähkönsiirtolinja tuotantolaitoksen ja kulutuksen välillä.

Vaihtoehdot

Mielipiteissä esitetään, että litiumakkutekniikalla toteutettuna laitoksen tilantarve olisi pienempi, sen sijainti voisi olla Rajavuorella ja kaikki 15 kilometrin siirtolinjan ympäristövaikutukset poistuisivat. Vaihtoehdon VE2 sähkönsiirtoa pyydetään

siirrettäväksi 200–300 m koillisemmaksi, jolloin retkeilypolku säästyisi ja linja siirtyisi etämmälle Kyrössuolta ja suojelualueesta.

Kasvillisuus ja luontotyytit

Mikäli sähkönsiirtolinjaa vaihtoehdossa VE2 siirrettäisiin koillisemmaksi se helpottaisi vaarantuneiden luontotyyppien tilannetta Kyrössuon osalta.

Eläimistö

Suunnitellulla voimajohtolla on negatiivinen vaikutus koko alueen eläimiin ja luonnonrauhaan. Linjan siirtämistä pois Kyrössuolta toivotaan myös eläimistön takia.

Luonnonsuojelualueet

Vanhat, laajat metsäalueet tulisi jättää rauhaan. Luonnonsuojelualueiden rajoilla taktikointi ei ole hyväksyttävää.

Ihmisten elinolot, terveys ja viihtyvyys

Mielipiteissä esitetään huoli vaihtoehdon VE2 sähkölinjan alle jäävästä retkeilypolusta ja sen kunnossapidosta Kylmäkorven metsäautotien eteläpuolella. Linjan alla kulkevalle polulle voi myös tippua lunta ja jäätä, mikä luo turvallisuusriskin polun käyttäjille.

Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Arviointiselostuksessa ei mainita Jurvasta Laihialle kulkevasta vesijohtolinjasta tai miten linjan mahdolliset huoltotyöt sujuvat sähkönsiirtolinjan alla.

Yhteisvaikutukset

Toivotaan yhteistyötä eri hankkeiden välillä ja erityisesti Taaborinvuoren-Miiluhaudanmäen-Jokiperän tuulivoimahankkeen kanssa voimalinjojen suunnittelussa ja rakentamisessa. Ilman yhteensovittamista hankkeiden yhteisvaikutukset voivat kasvaa merkittäviksi. Yhteensovittamisella voitaisiin lieventää vaikutuksia ympäristöön, maisemaan, maanomistajiin ja asukkaisiin. Konkreettinen yhteistyö olisi tarpeen.

Onnettomuus- ja poikkeustilanteet

Esitetään huoli energiavaraston tekniikan riskialttiudesta, kun alueella saattaa olla ihmisiä vapaa-ajan vietossa.

4 Yhteysviranomaisen arvio täydennetyn arviointiselostuksen riittävydestä ja laadusta sekä laatijoiden pätevydestä

Yhteysviranomainen on tarkistanut täydennetyn arviointiselostuksen riittävyden ja laadun, ja toteaa tältä osin seuraavaa. Arviointiselostus Energiavarasto, Laihia (4.12.2024) ja arviointiselostuksen täydennys (8.12.2025) täyttävät YVA-lain (252/2017) 19 §:ssä ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:ssä arviointiselostukselle säädetyt sisältövaatimukset.

Arviointiselostus on laadittu arviointiohjelman ja olennaisilta osiltaan yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta. Selostukseen ei kokonaisuutena arvioiden sisälly sellaisia olennaisia puutteita, jotka estäisivät yhteysviranomaista laatimasta perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä vaikutuksista (perusteltu päätelmä 10.4.2025). Uuden vaihtoehdon VE2 arviointia koskevassa arviointiselostuksen täydennyksessä on huomioitu pääosin yhteysviranomaisen 2.7.2025 lausunnossa perustellun päätelmän ajantasaistamiseksi edellytetyt asiat. Täten tehtyjen arviointien perusteella on mahdollista muodostaa kokonaiskuva hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista sekä tunnistaa ja arvioida hankkeen merkittävät vaikutukset. Myös arviointiselostuksen ja sen täydennyksen laatijoiden pätevyys kaikilla toimintaan liittyvillä osa-alueilla on riittävä. Selvitys pätevyydestä on esitetty selkeästi.

Arviointiselostuksessa eri vaihtoehtojen vaikutusten eroavuuksia ja vaikutusten merkittävyyttä on kuvattu Imperia-hankkeessa kehitetyjä menetelmiä käyttäen, joka on yleisesti käytössä oleva tapa arvioida vaikutuksia YVA-menettelyssä. Arviointiselostuksessa arvioinnin tulokset on esitetty eri vaikutustyyppien arviointien kappaleissa sekä taulukkomuodossa esitetyssä yhteenvedossa vaihtoehtojen vertailuosiossa.

Kuulemisen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun yhteydessä on noussut esille joitain puutteita ja epävarmuustekijöitä, jotka tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelun, kaavoituksen ja lupamenettelyjen yhteydessä.

Yhteysviranomaisen esittää 4.12.2024 päivätyn arviointiselostuksen puutteellisten arviointien osalta seuraavaa:

Arviointiselostus sisältää yleistajuisen tiivistelmän ja kattavat lähdeviitteet. Arviointiselostuksen luettavuutta heikensi puuttuva sivunumerointi, karttojen haalea väriyty, huono resoluutio ja karttamerkintöjen pieni kuvausteksti. Arviointiselostus sisälsi jonkin verran yleistä taustatietoa, jonka olisi voinut esittää tiiviimmin, tai jättää pois. Toisaalta tekstiä oli tiivistetty niin, että jotain hanketta koskevaa olennaista tietoa esitettiin vain liitteissä. Vaikutusten arviointi on jaettu selkeisiin kappaleisiin ja kaikista arvioitavista vaikutuksista on esitetty arvioinnin epävarmuudet sekä tarkasteltu lieventämiskeinoja.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan arviointiselostuksessa on kuvattu riittävästi hankkeen kannalta olennaisia strategioita, tavoitteita ja suunnitelmia. Vaikutukset meluun, ilmanlaatuun, pinta- ja pohjavesiin, maa- ja kallioperään, arkeologiseen kulttuuriperintöön ja luonnonvarojen hyödyntämiseen on arvioitu riittävästi, eikä yhteysviranomaisella ole näiden vaikutusten arviointeihin huomautettavaa.

Hankkeen kuvaus ja hankevaihtoehdot

Hankkeen perustiedot on esitetty arviointiselostuksessa riittävästi ja selvästi. Hankevaihtoehdot eivät ole muuttuneet ohjelmavaiheesta ja ne kuvattu riittävästi ja selvästi. Hankevaihtoehtojen vähyydestä hankealueen ja sähkönsiirron osalta on esitetty kritiikkiä asiantuntijalausunnoissa sekä mielipiteissä. Hankkeesta vastaava on arviointiselostuksessa esittänyt perustelut valituille vaihtoehdoille ja ottanut kantaa niiden toteuttamiskelpoisuuteen.

Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Arviointiselostuksessa on esitetty vanhentunutta ja ristiriitaista tietoa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavasta. Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavojen yhdistelmäkartassa esitetään virheellisesti Etelä-Pohjanmaan vanha maakuntakaavakokonaisuus, joka on kumottu uuden Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n astuessa voimaan. Samoin toisessa yhdistelmäkartassa, joka kuvaa vireillä olevien Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakuntakaavojen 2050 yhdistelmää, on virheellisesti kerrottu, että kuvassa on hyväksytty maakuntakaava, vaikka siinä esitetään ehdotusvaiheen kaavakartta. Arviointiselostuksesta puuttuu maakuntakaavan merkintöjen luettelosta ja kuvauksesta maakuntakaavassa Kärmesojanmaalle Ilmajoelle osoitettava luonnonsuojelualueen merkintä.

Arviointiselostuksesta ei käy ilmi, onko hankkeessa tehty Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaisesti yhteistyötä sähkönsiirron suunnittelussa muiden energiantuotannon toimijoiden kanssa, vaikka lähialueen muiden hankkeiden sähkönsiirtoa suunnitellaan osin samoja reittejä pitkin ja samalle sähköasemalle.

Laihian kunta huomauttaa, että arviointiselostuksesta esitetystä yleis- ja asemakaavatilannetta kuvaavasta kuvasta puuttuvat Valtateiden vaikutusalueiden osayleiskaavan tarkistuksen ja laajennuksen laajennusalueet, Kattiharjun tuulivoimapuiston laajennuksen osayleiskaava sekä vireillä oleva/ollut Ooperin osayleiskaava.

Suunnitelmat ja luvat

Arviointiselostuksessa on esitetty kattavasti hankkeen tarvitsemia lupia, sopimuksia ja pyydettäviä lausuntoja. Koska ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä arvioidaan myös toiminnan päättymisen vaikutuksia, yhteysviranomaisen muistuttaa, että rakennuksen purkaminen edellyttää nykyisen lainsäädännön (Rakentamislaki 751/2023 55 §) mukaan purkamislupaa.

Maisema

Arviointiselostuksessa oli arvioinnin tueksi laadittu näkyvyysalueanalyysi ja havainnekuvia. Lähes kaikissa sähkönsiirron havainnekuivissa uuden sähkönsiirtolinjan maisemavaikutusten hahmottaminen on vaikeaa. Uusi linja on kuvissa sijoitettu etäälle maisemaan ja kuvat ovat laadultaan epätarkkoja.

Sähkönsiirron osalta maisemavaikutuksiin ei esitetä lieventämiskeinoja visuaalisesti kevyiden rakenteiden lisäksi.

Eläimistö

Arviointiselostuksen liitteenä olevassa luontoselvityksessä todetaan, ettei kaikkia liito-oravan lisäselvitysalueita ehditty käydä läpi ja liito-oravaselvitys jäi tältä osin vajaaksi. Myöskään kartoitusten ajankohta ei ollut optimaalinen. Liito-oravaselvityksen ajallisesta kestosta/päivämäärästä on ristiriitaista tietoa luontoselvitysliitteessä ja

arviointiselostuksessa. Arviointiselostuksessa mainitaan liito-oravakartoituksesta erillinen raportti, mutta se ei ole liitteenä.

Linnusto

Hankealue ja sähkönsiirtoreitin länsiosa sijaitsevat suuren, uhanalaisen päiväpetolinnun reviirillä, joten hankkeen vaikutukset kyseessä olevaan lajiin olisi tullut selvittää ja arvioida sekä lisäksi arvioida yhteisvaikutukset tuulivoimahankkeiden kanssa.

Pesimälinnustohavainnot olisi tullut esittää kartalla, jotta tuloksia voisi paremmin arvioida sekä huomioida lintujen kannalta tärkeät alueet hankkeen toteutuksessa.

Kasvillisuus ja luonto

Inventointiin käytetty aika (kuusi (6) maastotyöpäivää) oli varsin lyhyt suhteessa hankealueen kokoon ja sähkönsiirtoreitin pituuteen. Näin ollen on mahdollista, että arvokkaita luontokohteita on jäänyt inventointien ulkopuolelle, koska kartoitus on kohdistunut vain osalle hankealuetta ja sähkönsiirtoreittiä.

Suojelualueet

Arviointiselostuksessa on esitetty epäselvästi Kärmesojanmaan suojeluun varatun alueen etäisyys sähkönsiirtoreittiin, mikä aiheuttaa epävarmuutta tehtyyn arviointiin.

Arviointiselostuksessa ei ole huomioitu, että Visaharjuntien pohjoisosassa, lähellä suunniteltua sähkönsiirtoreittiä, sijaitsee Visaharjun yksityismaiden suojelualue (YSA103250).

Yhteisvaikutukset

Yhteisvaikutusten osalta kaikkia alueen maankäyttöä muuttavia hankkeita ei ole lueteltu arviointiselostuksessa. Muun muassa Laihian Kattiharjun tuulivoimapuisto olisi ollut hyvä esittää yhteisvaikutusten arvioinnin kartoissa. Sähkönsiirtoreitin yhteisvaikutusten arvioinnissa ei arviointiselostuksen mukaan ole huomioitu yhteisvaikutuksia lähialueen tuulivoimahankkeiden kanssa.

Hankkeen ja läheisten tuulivoimahankkeiden maisemavaikutuksia Levanen-Kuuttonevan alueeseen, jonne näkemäalueanalyysin perusteella hanke näkyy selkeästi ja laajalle alueelle, ei ole tarkasteltu havainnekuvin. Yhteisvaikutuksista hankealueen läheiseen loma- ja vakituiseen asutukseen ei esitetä havainnekuvaa. Sähkönsiirron osalta yhteisvaikutusten arviointia maiseman osalta ei ole tehty. Myöskään sähkönsiirron ja tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten arviointia ei ole tehty.

Luontoon ja eläimistöön tehty yhteisvaikutusten arviointi on suppea.

Arviointiselostuksessa ei ole arvioitu eri hankkeiden sähkönsiirron vaikutuksia Kylkisalonnevan alueeseen, jonne on suunnitteilla kaksi erillistä uutta ilmajohtoa, tai Kärmesojanmaalle, jossa tilanne on sama. Hankealueen yhteisvaikutuksista Taaborinvuori-Miiluhaudanmäen tuulivoimahankkeen kanssa olisi ollut hyvä olla arvio sekä luonnon monimuotoisuuden osalta että vaikutuksista metsolle, joka on törmäysherkkä laji.

Ihmisten terveys, elinolot ja viihtyvyys

Sähkösiirron osalta voimajohtojen sähkö- ja magneettikenttien vaikutusten arviointi jää suppeaksi ja sisällöltään epä johdonmukaiseksi. Lieventämistoimenpiteitä ihmisiin kohdistuville vaikutuksille ei esitetä.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön ei ole merkitty arvioitujen vaikutusten merkittävyys -koontitaulukkoon arviointiselostuksessa.

Pintavedet

Sähkösiirtoreitti ylittää Laihianjoen latvan kunnostettujen kalojen kutupaikan kohdalla ennen valtatie 3 (E12) -tien ylitystä. Kutupaikan laadulle tärkeää uomien varjostusta ei ole huomioitu arviointiselostuksessa. Uomien varjostuksen vähenemistä ei ole huomioitu myöskään yhteisvaikutusten arvioinnissa. Arvioita uusien teiden ja ojien sijainnista ja määrästä hankealueella ei ole esitetty.

Yhteysviranomaisen toteaa puutteellisten arviointien tai arviointiselostuksen täydennyksen (8.12.2025) laadun osalta seuraavaa:

Täydennyksen osalta tiettyjen vaikutusten käsittely oli ongelmallista, kun itse energiavarasto sisältyi molempiin hankevaihtoehtoihin. Esimerkiksi maisemavaikutusten todetaan vaihtoehdossa VE2 olevan vähäisiä-kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia. Epävarmaksi jää, onko arvioinnissa otettu huomioon vain sähkösiirron maisemavaikutukset.

Osassa vaikutusten arviointia (muun muassa linnusto ja yhteisvaikutusten arviointi) oli tunnistettu arvioitavan kohteen osalta herkkyys sekä muutoksen suuruus, mutta itse arvio vaikutuksen merkittävydestä jää puuttumaan.

Linnustokartoitusten maastokäyntien kartoituspisteistä (pistelaskentapisteet 5 ja 8–12 sekä suuri osa 26-27.3.2025 pöllökartoituspisteistä) osa ei sijainnut vaihtoehdon VE2 alueella, joten osa kartoitusten tuloksista ei sovellu vaihtoehdon VE2 linnuston kuvaamiseen. Täydennyksessä arviointiselostuksessa ei ole esitetty vaikutusten arviointia pöllöille ja päiväpetolinnuille. Arvioinnit esitetään arviointiselostuksessa mainitusta poiketen vain Natura-arvioinnin yhteydessä Natura-alueelle kohdistuvien vaikutusten osalta. Arviointiselostuksessa on tunnistettu laadukkaita lievennystoimia linnustovaikutuksille, mutta niiden toteuttaminen jää epäselväksi.

Direktiivilajeista liito-orava- ja viitasammakkokartoituksiin liittyy epävarmuutta. Viitasammakon osalta vaikutusten arviointiin jää epävarmuutta, koska lajin esiintymistä ei ole kartoitettu kaikilla lajin potentiaalisilla lisääntymis- ja levähtämispaikoilla. Liito-orava ja viitasammakko kuuluvat lajeihin, joihin kohdistuvia vaikutuksia yhteysviranomaisen erityisesti edellytti arvioimaan arviointiselostuksen täydennyksessä lausunnossaan perustellun päätelmän ajantasaisuudesta 2.7.2025.

Täydennetyt arviointiselostuksen mukaan vaihtoehdon VE2 sähkösiirtoreitillä esiintyy sähkömagneettiselta kartalta tulkittu mustaliuske-esiintymä ja hyvin pieni tai pieni

mahdollisuus happamille sulfaattimaille. Haitallisten vaikutusten lieventämistoimia happamien sulfaattimaiden tai mustaliuskeen vaikutusten vähentämiseksi ei ole esitetty.

5 Yhteysviranomaisen johtopäätös hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista

Arviointiselostuksen ja sen täydennyksen, kuulemispalautteen ja oman lisätarkastelunsa perusteella yhteysviranomaisen esittää perusteltuna päätelmänään hankkeen Energiavarasto, Laihia merkittävistä vaikutuksista seuraavaa.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen keskeisimmät vaikutukset kohdistuvat linnustoon, liito-oravaan, kasvillisuuteen ja luontotyypeihin, maisemaan sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Mikäli lähialueelle suunnitellut muut hankkeet toteutetaan, voi yhteisvaikutuksia muodostua linnustoon, liito-oravaan, elinympäristöjen pirstoutumiseen, ekologisten yhteyksien katkeamiseen, kasvillisuuteen ja luontotyypeihin, maisemaan, maankäyttöön, eläimistöön, suojelualueisiin sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeen vaihtoehdon VE1 sähkönsiirtoreitti aiheuttaa suuremmat ympäristövaikutukset kuin energiavaraston alue. Vaihtoehdon VE2 sähkönsiirtoreitti on ympäristövaikutuksiltaan vähäisempi, koska se on merkittävästi lyhyempi kuin sähkönsiirtoreitti vaihtoehdossa VE1 ja koska se ei sijoitu esimerkiksi herkille maisema-alueille. Vaihtoehdon VE2 sähkönsiirtoreitillä on kuitenkin todennäköisesti kielteisemmät vaikutukset linnustoon kuin vaihtoehdon VE1 sähkönsiirtoreitillä.

Yhteysviranomaisen toteaa, että sekä hankealueella että sähkönsiirrolla on todennäköisesti suuria merkittäviä vaikutuksia linnustoon. Vaihtoehdossa VE1 suuria kielteisiä vaikutuksia muodostuu arviointiselostuksen mukaan metsolle, teerelle, päiväpetolinnuille, joista erityisesti kanahaukalle, ja kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia muulle pesimälinnustolle. Yhteysviranomaisen yhtyy arvioon metson osalta, mutta toteaa, että vaihtoehdon VE1 sähkönsiirtoreitin kielteiset vaikutukset kanahaukkaan ja muun muassa viirupöllöön saattavat olla arviota suurempia. Lisäksi yhteysviranomaisen huomauttaa, että hankkeen vaikutuksista jää epävarmuus salassa pidettävään lajiin 1, jonka reviirillä hankealue ja vaihtoehdon VE1 sähkönsiirtoreitti sijaitsevat.

Vaihtoehdossa VE2 muodostuu arviointiselostuksen mukaan suuria kielteisiä vaikutuksia metsolle, kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia muulle pesimälinnustolle sekä muuttolinnustolle. Yhteysviranomaisen toteaa metson osalta, että arvio on oikeansuuntainen ja vaikutus on varovaisuusperiaatetta noudattaen sama myös teerelle. Muuttolinnuston osalta yhteysviranomaisen yhtyy arvioon ja toteaa, että vaihtoehdon VE2 vaikutukset on oikeansuuntaisesti arvioitu vaihtoehtoa VE1 suuremmiksi. Pesimälinnuston osalta yhteysviranomaisen katsoo, että vaikutukset voivat olla arvioitua suurempia päiväpetolintujen ja pöllöjen osalta.

Lupa- ja valvontavirasto on antamassaan Levanevan Natura2000 -alueen Natura-arviointia koskevassaan lausunnossa todennut, että toimitetun arvioinnin perusteella ei ole mahdollista poissulkea Natura-alueen suojelun perusteena oleviin suurikokoisiin

lintuihin ja petolintuihin kohdistuvia merkittäviäkään kielteisiä vaikutuksia ilman lievennystoimia.

Yhteysviranomaisen yhtyy arviointiselostuksen sekä täydennetyn arviointiselostuksen arvioihin vaihtoehtojen VE1 ja VE2 sähkönsiirtoreittien vaikutuksista liito-oravaan. Vaihtoehdon VE1 sähkönsiirron vaikutus on arvioitu suureksi kielteiseksi ja vaihtoehdon VE2 vaikutus vähäiseksi kielteiseksi. Vaihtoehdon VE1 osalta epävarmuutta arvioon tuovat puutteet liito-oravaselvityksissä, minkä takia vaikutukset saattavat olla arvioitua suurempia. Myös vaihtoehdossa VE2 arvioon liittyy epävarmuutta, mutta merkittävien liito-oravaan kohdistuvien kielteisten vaikutusten todennäköisyys on pieni.

Täydennetyn arviointiselostuksen mukaan vaihtoehdon VE2 vaikutusten viitasammakkoon arvioidaan varovaisuusperiaatteella olevan vähäisiä kielteisiä. Yhteysviranomaisen toteaa, että vaihtoehdon VE2 osalta merkittäviä kielteisiä vaikutuksia viitasammakkoon ei voida poissulkea, koska lajin esiintymistä ei ole kartoitettu kaikilla lajin potentiaalisilla lisääntymis- ja levähdyspaikoilla. Yksi potentiaalinen lisääntymis- ja levähtämisaika on jäänyt kartoittamatta.

Vaihtoehdolla VE1 on arviointiselostuksen mukaan suuria kielteisiä vaikutuksia kasvillisuuteen ja luontotyypeihin. Hankealueella sijaitsee muun muassa uhanalainen luontotyyppi kuiva kangasmetsä (EN). Vaihtoehdolla VE2 on arviointiselostuksen mukaan suuri kielteinen vaikutus neljälle huomionarvoiselle luontotyyppikohteelle ja yhdelle huomionarvoiselle kasvilajille (valkolehdokki). Vaikka vaihtoehtojen vaikutusten merkittävyys on samansuuruinen, arvioidaan arviointiselostuksen mukaan vaihtoehdon VE2 vaikutus kuitenkin pienemmäksi kuin vaihtoehdon VE1, koska vaihtoehto VE1 aiheuttaa kohteille suurempia muutoksia kuin VE2. Yhteysviranomaisen yhtyy tehtyihin arvioihin.

Arviointiselostuksessa on tunnistettu vaihtoehdon VE1 sähkönsiirron suuri kielteinen vaikutus Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 osoitetun luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän, Orisbergin-Kylkisalonevan alueen, huomionarvoisiin luontotyypeihin. Vaihtoehdolla VE1 on myös todennäköisesti suuri kielteinen vaikutus yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön, sillä sähkönsiirron reitti kulkee muun muassa pohjavesialueen, luonnon monimuotoisuudelle tärkeän alueen ja valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen läpi. Vaihtoehdon VE1 sähkönsiirtoreitin varrelle tai sen välittömään läheisyyteen on myös osoitettu maakuntakaavassa useita virkistykseen liittyviä seudullisia tavoitteita. Täydennetyssä arviointiselostuksessa vaihtoehdon VE2 vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön on arvioitu kohtalaisiksi kielteisiksi. Yhteysviranomaisen yhtyy arvioon, että vaihtoehdon VE2 sähkönsiirron vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön ovat vähäisemmät kuin vaihtoehdon VE1.

Arviointiselostuksessa maisemavaikutukset on arvioitu kohtalaisen kielteisiksi vaihtoehdolle VE1 ja erityisesti sen sähkönsiirrolle. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan, ja saatujen lausuntojen perusteella, vaikutukset voivat kuitenkin olla merkittävämpiä. Yhteysviranomaisen katsoo, että vaihtoehdon VE1 sähkönsiirron maisemavaikutukset ovat arviointiselostuksessa arvioitua suuremmat. Vaikka uusi linja rakennettaisiin olemassa olevan voimalinjan kanssa samaan johtokäytävään ja samalle tasolle, näkyvät pylväsrakenteet avoimessa maisemassa kauas. Vaihtoehdon VE2

maisemavaikutukset on täydennetyssä arviointiselostuksessa arvioitu sähkönsiirtolinjan osalta vähäisiksi-kohtalaisiksi. Yhteysviranomainen yhtyy arvioon.

Yhteisvaikutusten on arviointiselostuksessa ja täydennetyssä arviointiselostuksessa arvioitu metson osalta olevan suuria kielteisiä molemmissa vaihtoehdoissa. Yhteysviranomainen katsoo, että metson osalta lajin herkkyyden arviointiin jää epävarmuutta, eikä lajiin kohdistuvia, arvioitua merkittävämpiä kielteisiä yhteisvaikutuksia, voida poissulkea. Yhteysviranomainen katsoo, että vaihtoehdon VE1 ja erityisesti sähkönsiirtoreitin yhteisvaikutukset voivat olla suuria kielteisiä myös maisemaan, luontoympäristöön ja luonnon monimuotoisuuteen, aiheuttaen elinympäristöjen pirstoutumista ja ekologisten käytävien katkeamista.

Vaihtoehdossa VE2 linnustoon kohdistuvien merkittävimpien yhteisvaikutusten on arvioitu kohdistuvan metsäkanalintuihin, suurikokoisiin lintuihin (esim. joutsen ja kurki), päiväpetolintuihin ja pöllöihin. Muuttolinnuston osalta yhteisvaikutukset on arvioitu suuriksi kielteisiksi. Linnustoon kohdistuvien yhteisvaikutusten on arvioitu oikeansuuntaisesti olevan pienempiä vaihtoehdossa VE1 kuin VE2. Vaihtoehdosta VE2 voi kohdistua yhteisvaikutuksia muiden alueelle suunniteltujen hankkeiden kanssa myös maisemaan, maankäyttöön, kasvillisuuteen, luontotyyppeihin ja eläimistöön sekä suojelualueisiin. Yhteysviranomainen yhtyy arvioon.

Arviointiselostuksessa on esitetty, että vaihtoehdolla VE1 (hankealue ja sähkönsiirtoreitti) on suuret kielteiset vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön. Yhteysviranomainen yhtyy arvioon, mutta huomauttaa, että alueellinen museo, Seinäjoen museot, on nostanut lausunnossaan esiin Pohdonmaalakson ja Kärmesojanhaudan lisäksi myös Joenperänsaunan, Osapuntarinhaudan ja Osapuntarin kivet, joihin arviointiselostuksessa arvioitiin kohdistuvan vain kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia. Vaihtoehdossa VE2 vaikutusten merkittävyys arkeologiseen kulttuuriperintöön on täydennetyssä arviointiselostuksessa arvioitu olevan kohtalainen kielteinen. Yhteysviranomainen yhtyy arvioon.

5.1 Linnusto

Yhteysviranomainen toteaa, että hankealue sekä vaihtoehdon VE2 sähkönsiirtoreitti sijaitsevat linnustollisesti arvokkaan Natura-alueen sekä valtakunnallisesti merkittävän lintualueen (Levaneva, FINIBA) läheisyydessä ja alueella on runsaasti havaintoja huomionarvoisista linnuista ja suurista petolinnuista. Hankealue sijaitsee myös suuren, uhanalaisen petolinnun reviirillä. Vaihtoehdossa VE1 hankealueen ja sähkönsiirron vaikutukset, yhteisvaikutukset huomioiden, salassa pidettävään lajiin 1 tulee selvittää hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä.

Arviointiselostuksessa on arvioitu vaihtoehto VE1 kokonaisuudessaan vaihtoehtoa VE2 vähemmän haitalliseksi linnuston kannalta, sillä se sijoittuu etäämmälle linnustollisesti merkittävästä Levanevan Natura/FINIBA/MAALI-alueesta sekä suurikokoisten petolintujen reviireistä. Vaikutukset ovat arviointiselostuksen mukaan vaihtoehdon VE1 osalta merkittävästi alhaisemmat erityisesti Levanevan-Kuuttonevan pesimälajistolle sekä alueella levähtävälle muuttolinnustolle. Myös suurien petolintujen reviireille vaikutuksia kohdistuisi vähemmän.

Arviointiselostuksen tukena on hyödynnetty kattavasti saatavilla olevia linnustotietoja ja selostukseen tueksi on kartoitettu useita eri linturyhmiä. Kartoitukset ovat olleet osin varsin suppeita, jolloin niihin sisältyy epävarmuutta ja vaikutukset voivat olla arvioitua suurempia.

Lajeille on käytetty arvioinneissa samaa keskiarvoistettua herkkyyttä, vaikka eri linturyhmien ja lajien herkkyys vaihtelee. Koska herkkyys vaihtoehdossa VE2 on arvioitu suureksi kaikille lajiryhmille, ei vaikutusten merkittävyyden arvioon todennäköisesti sisälly aliarvion riskiä. Vaihtoehdossa VE1 herkkyys on keskiarvoistettu arvioissa kohtalaiseksi, mikä johtaa joidenkin lajien (pöllöt, päiväpetolinnut, suurikokoiset linnut) kohdalla vaikutusten merkittävyyden arvioinnissa aliarvioon.

Metso on lintudirektiivin I-liitteen laji, jonka elinympäristöjen suojeluun on kiinnitettävä Suomessa erityistä huomiota. Hankealueelle ja sähkönsiirtoreittien läheisyyteen sijoittuvat metson soidinalueet. Tässä hankkeessa sekä energiavarastoalue, että sen sähkönsiirtovaihtoehdot voivat aiheuttaa metson soitimille ja siten myös sen lisääntymiselle vahinkoa. Hankkeen sijoittelussa tulisi huomioida soitimet.

Yhteysviranomainen katsoo, että vaihtoehdossa VE1 jää metson osalta lajin herkkyyden arviointiin epävarmuutta, eikä hankealueen lajiin kohdistuvia, arvioitua merkittävämpiä kielteisiä vaikutuksia, voida poissulkea.

Vaihtoehdon VE1 vaikutusalueella sijaitsee kanahaukan ja viirupöllön reviirit, ja vaikutukset lajeihin on arvioitu arviointiselostuksessa kohtalaisiksi. Yhteysviranomainen katsoo, että vaihtoehdon VE1 sähkönsiirtoreitin kielteiset vaikutukset kanahaukkaan ja viirupöllöön voivat lajien herkkyyden huomioiden olla arviota suurempia.

Täydennetyt arviointiselostuksen mukaan vaihtoehdon VE2 sähkönsiirtoreitin alueelta havaittiin yksi metson soidinalue läheltä hankealuetta, mutta luontoselvityksen viranomaisliitteen/luontoselvityksen kuvaan oli merkitty kaksi metson soidinaluetta. Kuvan perusteella alueelta erottuu myös useampia teerien soidinalueiden keskittymiä, joiden merkitys jää arviointiselostuksen perusteella epäselväksi.

Vaihtoehdon VE2 sähkönsiirtoreitin varsinaisen linjan alueelta pöllökartoitus käsittää vain yhden käyntikerran, joten tuloksiin sisältyy huomattavaa epävarmuutta. Vaihtoehdon VE2 osalta vaikutukset voivat olla arvioitua suuremmat etenkin, kun Levanevan suojeluperusteena on viisi eri pöllölajia.

Päiväpetolintuja tarkkailtiin erikseen kolmena päivänä, eikä linjan alueelta havaittu päiväpetolintujen pesiä, mutta kartoitus ei ollut kestoaltaan kovin laaja, joten arvioon sisältyy epävarmuutta. Voitaneen kuitenkin arvioida, ettei linjan alueella merkittävässä määrin esiinny petolintujen pesiä, eikä vaihtoehdolla VE2 todennäköisesti ole merkittävää vaikutusta linjan alueella pesiviin päiväpetolintuihin. Kartoituksista tai ennakkotietojen perusteella lähialueilta tunnistettiin kuitenkin useampia suurten petolintujen reviirejä. Voimajohto aiheuttaa törmäysriskin alueella saalistaviin, tai aluetta lentoreittinään käyttäviin päiväpetolintuihin.

Vaihtoehdon VE2 sähkönsiirtoreitin pesimälinnustovaikutukset muodostuvat siitä, että se sijaitsee linnustolle erittäin tärkeän alueen (Levaneva, SPA- ja FINIBA-alueet) läheisyydessä, jolla esiintyy pysyvästi ja pesii suurikokoisia ja törmäysherkkiä lintuja.

Myös vaihtoehto VE1 kulkee FINIBA-alueen läpi, mutta jo olemassa olevassa johtokäytävässä, jolloin vaikutukset FINIBA-alueen linnustoon voidaan arvioida pienemmiksi kuin kokonaan uuden ilmajohtona toteutettavan linjan perustamisesta aiheutuvat.

Linnustovaikutusten lieventämiskeinoina arviointiselostuksessa esitetään suojavyöhykkeiden jättämistä metson soidinpaikan ja kanahaukan pesien ympärille, sähkönsiirtoreitin siirtämistä etäämmälle varpus- ja viirupöllön pesäpaikasta tai pönttöjen siirtämistä tai uusien pönttöjen tai tekopesien rakentamista päiväpetolinnuille ja pöllöille. Rakentamisaikaisia vaikutuksia esitetään lievennettäväksi ajoittamalla rakentaminen pesimäajan ulkopuolelle erityisesti pesimälinnuston kannalta keskeisillä alueilla sekä kanalintujen soidinpaikkojen ympäristössä ja huomioimalla tärkeimmät muuttoajankohdat. Ilmajohtoihin törmäysriskiä voidaan vähentää asentamalla näkyvyyttä lisääviä huomiopalloja. Suurikokoisten petolintujen ja pöllöjen törmäys- ja sähköiskuriskiä voidaan vähentää myös asentamalla pylväiden päihin istumaorsia sekä suojaamalla liitosjohdot päällystyksellä. Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että arviointiselostuksissa esitetyt lievennyskeinot toteutetaan linnustolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi. Esimerkiksi päiväpetolintujen osalta (muun muassa salassa pidettävä laji 1) ei voida sulkea merkittäviä kielteisiä vaikutuksia pois ilman lieventäviä toimenpiteitä. Kuten arviointiselostuksessakin todetaan, vaihtoehdon VE2 sähkönsiirtoreitin siirtäminen etäämmälle Levaneva-Kuuttonevan suoalueesta vähentäisi muodostuvaa törmäysriskiä ja estevaikutusta. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että tämä ei kuitenkaan poista huomiorakenteiden tarvetta.

Koska merkittäviä kielteisiä linnustovaikutuksia (etenkin suurikokoiset linnut ja petolinnut) ei selvityksen perusteella pystytä poissulkemaan vaihtoehdon VE2 osalta, tulee tähän vaihtoehtoon päädyttäessä tehdä jatkoselvityksiä, joiden perusteella tunnistetaan osuudet, joilla on tarvetta törmäysriskin vähentämiseksi ja laatia suunnitelma lintujen törmäysriskiä vähentävien huomiorakenteiden asentamisesta. Suunnitelmassa tulee osoittaa johto-osuudet, joille huomiorakenteet asennetaan.

5.2 Natura-arviointi

Lupa- ja valvontavirasto on Natura-arvioinnista antamassaan lausunnossaan yhtynyt arvioinnin näkemykseen siitä, ettei hanke todennäköisesti heikennä alueen suojelun perusteena olevia luontotyyppejä, mutta toimitetun arvioinnin perusteella ei ole mahdollista poissulkea Natura-alueen suojelun perusteena oleviin suurikokoisiin lintuihin ja petolintuihin kohdistuvia merkittäviäkin kielteisiä vaikutuksia ilman lieventämistoimia. Arviossa on tunnistettu asianmukaisesti vaikutusmekanismit ja huomioiden hankkeen tyyppi, voidaan hankkeesta aiheutuvat merkittävät kielteiset vaikutukset poissulkea, mikäli törmäysriskien kannalta kriittiset kohdat merkitään huomiomerkinnoilla. Toimijan tulee selvittää linjan alueelta osuudet, joissa törmäysriski on merkittävin ja merkitä nämä osuudet huomiomerkinnoilla.

Lupa- ja valvontaviraston Natura-lausunnossa myös todetaan, että linnustoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on puutteita. Koska varmuutta alueen suojeluperusteisten lintujen pesimäpaikoista ei maastokartoitusten suppeuden takia ole, ei voida varmuudella todeta, ettei linjan läheisyydessä pesi suojeluperusteisia lintuja. Linjan perustamisen, purkamisen ja huollon yhteydessä aiheutuvat häiriöt

pesimärauhassa voidaan kuitenkin katsoa väliaikaiseksi, eikä niillä todennäköisesti ole merkittäviä kielteisiä vaikutuksia suojeluperusteisiin pitemmällä aikavälillä.

Arviossa on tunnistettu törmäysriskin mahdollisuus ja arvioitu törmäyksille herkimmiksi lajeiksi joutsenet, hanhet, sorsat, kanalinnut, kurjet, kahlaajat ja petolinnut. Lisäksi on arvioitu, että merkittävien pesimä-, ruokailu- tai levähtämisalueiden läheisyydessä törmäysriski kasvaa. Lajien herkkyydet ovat kuitenkin osin aliarvioita; esimerkiksi joutsenet törmäävät herkästi voimalinjoihin (arviossa herkkyys pieni). Vaikutusten arvioinnin perusteet ovat harhaanjohtavat ja keskittyvät lajin yleisyyteen, eikä Natura-alueen lajistoon. Natura-alueella suojeluperusteiseen lajiin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia ei voida poissulkea sillä perustella, että laji on koko maassa tai muualla maassa yleinen. Kielteisiä vaikutuksia ei myöskään voida poissulkea sillä perusteella, ettei tiedettyjä pesäpaikkoja sijaitse alueella, koska aineistot eivät ole kattavia.

Metsähallitus katsoo, että energiavarastohankkeen edellyttämällä voimajohdolla ei ole yksinään todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia liito-oravan tai alueen suojeluperusteena oleviin lintulajeihin. Metsähallitus kuitenkin katsoo, että erityisesti liito-oravan kannalta potentiaalisten kulkuyhteyksien alueille (mm. Miiluhaudanmäki, Juuraankorpi, Rajavuori) on hankkeessa perusteltua toteuttaa lajin liikkumista turvaavia viherkäytäviä, jotka helpottavat liito-oravan liikkumista Natura-alueen ja lajin muiden tunnettujen elinalueiden välillä. Lisäksi Metsähallitus katsoo, että salassa pidettävien lajien osalta voimajohdon rakentaminen tulee ajoittaa lajien pesimäkauden ulkopuolelle mahdollisten häiriövaikutusten välttämiseksi. Mikäli voimajohdon korkeus tai johtokäytävän leveys laajenevat Natura-arvioinnissa esitetyistä, tulee arvioinnin ajantasaisuus tarkastaa.

Natura-arvioinnin yhteisvaikutusten arviointiin liittyy merkittäviä epävarmuuksia erityisesti Taaborinvuoren-Miiluhaudanmäen-Jokiperän (TMJ) tuulivoimahankkeen osalta. Vaikka energiavarastohankkeen merkitys on yhteisvaikutusten kannalta todennäköisesti pieni, nousevat hankkeiden yhteisvaikutukset TMJ-hankkeen suuren koon vuoksi todennäköisesti merkittäviksi.

Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa hyväksyntänsä suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, ettei suunnitelma tai hanke vaikuta kyseisen Natura-alueen koskemattomuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hankkeelle voi myöntää luvan tai suunnitelman hyväksyä vain, kun Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset ovat poissuljettuja (LSL 39 §).

5.3 Luontotyytit ja kasvillisuus

Energiavaraston toteuttamisesta aiheutuu kielteisiä vaikutuksia muun muassa uhanalaiselle luontotyyppille kuiva kangasmetsä (EN), joka suunnitelman tällaisenaan toteutuessa hävitetään hankealueelta. Arviointiselostuksessa on tunnistettu vaihtoehdon VE1 vaikutusalueelta 11 huomionarvoista kohdetta, joille arvioitiin aiheutuvan merkittävyydeltään suuri kielteinen vaikutus. Vaihtoehdon VE1 sähkönsiirrosta aiheutuu kielteisiä vaikutuksia useille siirtoreitille sijoituville huomionarvoisille kohteille kuten uhanalaiset lehdot, kangasmetsät, suot sekä vesi- ja metsälakien suojaamat kohteet.

Näille kohteille arvioidaan aiheutuvan suoria elinympäristöjä pirstovia vaikutuksia sekä reunavaikutuksen lisääntymistä.

Täydennetyssä arviointiselostuksessa vaihtoehdon VE2 vaikutusalueelta tunnistettiin viisi huomionarvoista kohdetta, viisi ETE-kohdetta ja yks huomionarvoinen kasvilaji (valkolehdokki), joista neljälle huomionarvoiselle kohteelle ja huomionarvoiselle kasvilajille aiheutuu merkittävyydeltään suuri kielteinen vaikutus. Huomioiden linjavaihtoehdoille sijoittuvien luontotyyppikohteiden laatu ja määrä, jäänevät vaihtoehdon VE2 luontotyyppivaikutukset kokonaisuudessaan vaihtoehdon VE1 luontotyyppivaikutuksia vähäisemmiksi.

Arviointiselostuksessa on mainittu kielteisten vaikutusten lieventämiskeinoina muun muassa huolellinen rakennustoimien suunnittelu ja ajoittaminen, huomionarvoisten luontokohteiden merkitseminen maastoon, rakentamisen aikainen hulevesien hallinta ja valikoiva raivaus johtoaukealle matalakasvuisen puuston säilyttämiseksi. Lieventämiskeinojen osalta jää epäselväksi, aiotaanko niitä toteuttaa. Täydennetyssä arviointiselostuksessa on lieventämistoimiksi tunnistettu lisäksi pylväiden sijoittelu välttämällä niiden sijoittamista huomionarvoisille kohteille tai valkolehdokin esiintymispaikoille. Merkittävien kielteisten vaikutusten välttämiseksi pylväät tulee sijoittaa arvokkaiden luontokohteiden ulkopuolelle ja ajoittaa rakentamistoimenpiteet kasvukauden ulkopuolelle. Mikäli lievennyskeinoja käytetään, jäävät vaihtoehdon VE2 sähkönsiirtoreitin luontotyyppi- ja kasvillisuusvaikutukset vähäisimmiksi. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että molempien hankevaihtoehtojen osalta on suositeltavaa suojata suunnittelun ja toimintojen sijoittelun keinoin alueen uhanalaisia kasvilajeja ja luontotyyppisiä.

5.4 Eläimistö/Direktiivilajit

Vaihtoehdon VE1 osalta epävarmuutta arvioon tuovat puutteet liito-oravaselvityksissä, minkä takia vaikutukset saattavat olla arvioitua suurempia. Vaihtoehdossa VE1 hankkeen vaikutusten kuvaus liito-oravalle on varsin suppea. Arviointiselostuksessa on arvioitu vaihtoehdon VE1 osalta, että hanke toteutuessaan hävittää tai heikentää luonnonsuojelulain 78 §:n mukaisia Luontodirektiivin IV-a liitteen lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Liito-oravan suojelutaso on lähtökohtaisesti epäsuotuisa ja suojelutaso riittämätön. Hankesuunnittelussa tuleekin ensisijaisesti löytää vaihtoehtoja, jotta lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei heikennetä. Jatkosuunnittelussa liito-oravaselvityksiä tulee täydentää.

Täydennetyksen arviointiselostuksen vaihtoehtoon VE2 liittyvän liito-oravakartoituksen ajoituksessa vain yhdelle päivälle kohdistuu kartoitukseen epävarmuutta, koska ei ole tietoa, ovatko ajankohdan olosuhteet olleet kartoitukselle otolliset. Kartoituksessa on kuitenkin todennäköisesti tunnistettu liito-oraville otollisimmat alueet. Linjan siirtäminen havaitun liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan ulkopuolelle turvannee kyseisen liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikan, jolloin kartoitukseen sisältyvästä pienestä epävarmuudesta huolimatta merkittävien liito-oravaan kohdistuvien kielteisten vaikutusten todennäköisyys jää pieneksi vaihtoehdossa VE2. Natura-arvioinnissa esitetyllä liito-oravalle soveltuvalla linja-aukolla sijaitsevalla kohteella linja suositellaan toteutettavaksi siten, että lajin kulkuyhteydet säilyvät.

Viitasammakkokartoituksen kohdistamiseen sisältyy epävarmuutta vaihtoehdon VE2 osalta. Luontoselvityksessä mainitaan, että yksi viitasammakoille potentiaalinen kohde jäi kartoittamatta. Mikäli hanke uhkaa luontodirektiivin IV a liitteen lajin lisääntymis- tai levähdyspaikkaa, arvioidaan hankkeen vaikutukset ko. lajille merkittäviksi kielteisiksi. Myös edellä mainittu kohde tulee kartoittaa ennen hankkeen etenemistä, jotta merkittävät kielteiset vaikutukset viitasammakkoon voidaan poissulkea. Mikäli kohteella sijaitsee viitasammakon lisääntymis- tai levähdyspaikka, tulee happamien sulfaattimaiden esiintyminen varmistaa maastossa ja sijoittaa linja (pylväät) siten, ettei lisääntymis- ja levähdyspaikka häiriinny tai heikkene.

Lepakoiden osalta sähkölinjan (VE1) vaikutukset on arvioitu vähäisiksi kielteisiksi, mutta huomioiden useammat lepakoille soveltuvat alueet linjan varrelta sekä epävarmuudet kartoitusten tuloksissa, voivat linjan vaikutukset lepakoille olla arvioitua suurempia.

Molemmat hankevaihtoehdot sijoittuvat Laihian susireviirille, mutta niiden ei arviointiselostuksen mukaan katsota vaikuttavan suden elinpiiriin, koska suden reviiri on laaja. Hankealueella ei selvityksissä ole nähty sutta. Luonnonvarakeskus huomauttaa lausunnossaan, että tehdyillä selvityksillä ei voida sulkea pois suden esiintymistä alueella.

Direktiivilajien osalta tulee huomioida, että mikäli hanke toteutuessaan hävittää tai heikentää luonnonsuojelulain 78 §:n mukaista Luontodirektiivin IV-a liitteen lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkaa, vaaditaan hankkeelle luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen poikkeuslupa.

Arviointiselostuksessa on tunnistettu ja kuvattu keinoja rajoittaa ja ehkäistä vaihtoehdon VE1 sähkönsiirtoreitin kielteisiä vaikutuksia direktiivilajeille. Vaikutusten lieventämiskeinoina on esitetty muun muassa lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen huomioiminen energiavaraston ja sähkönsiirron sijoittelussa, liito-oravan kulkuestevaikutuksen vähentäminen sekä rakentamistoimien ajoittaminen lisääntymis- ja poikasaikojen ulkopuolelle. Lieventämiskeinojen käyttäminen hankkeessa jää kuitenkin epäselväksi ja niiden toimivuutta on vaikea arvioida. Hankkeen mahdollisista yhteisvaikutuksista direktiivilajeille jää epävarmuus, muun muassa samalle susireviirille sijoittuvien hankkeiden osalta.

Täydennetyssä arviointiselostuksessa todetaan, että hankkeen vaikutuksia luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeille voidaan ehkäistä ensisijaisesti huomioimalla lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat sähkönsiirtoreitin sijoittelussa. Eläimistöön kohdistuvia vaikutuksia voidaan lieventää rajoittamalla rakennustoimien laajuutta ja ajoittaa toimet lisääntymis- ja poikasaikojen ulkopuolelle. Täydennetyssä arviointiselostuksessa todetaan myös, että liito-oravaan kohdistuvien vaikutusten vähentämiseksi vaihtoehdon VE2 reittisuunnitelmaa on muutettu liito-oravakartoitusten tulosten perusteella kesäkuussa 2025 siten, että reitti kiertää liito-oravan elinpiirin reitin länsipäässä. Liito-oravan osalta lieventämistoimina mainitaan kulkuestevaikutusten vähentäminen, lepakon osalta potentiaalisten päiväpiilo-, talvehtimis- ja lisääntymispaikkojen säilyttäminen sekä ylimääräisen voimakkaan valaistuksen välttäminen sekä viitasammakon osalta pylvässijoittelu sekä voimakkaiden muokkauksien välttäminen vesistöjen varsilla.

5.5 Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Vaihtoehdon VE1 sähkönsiirtoreitti kulkee Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 mukaan muun muassa Visaharjun tärkeän tai muuhun vedenhankintaan soveltuvan pohjavesialueen, Orisbergin-Kylkisalonnevan luonnon monimuotoisuudelle tärkeän alueen sekä reitin loppuosassa valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen, Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman läpi. Orisbergin-Kylkisalonnevan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen rajausta on muutettu Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 laadinnan aikana siten, että myös Kylkisalonnevan arvokas suoalue sisältyy rajaukseen. Näin ollen vaihtoehdossa VE1 suunniteltu sähkönsiirtoreitti kulkee maakuntakaavan luonnon monimuotoisuusalueen läpi sen eteläosassa. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 annetaan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeille alueille suunnittelumääräys, jonka mukaan tulee muun muassa välttää luontoympäristön pirstoutumista. Useiden rinnakkaisten uusien ilmajohtojen toteuttaminen Kylkisalonnevalle vaihtoehdossa VE1 ei ole maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukainen ratkaisu.

Vaihtoehdon VE2 merkittävimmät vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön muodostuvat metsätalouden harjoittamisen rajoituksesta johtoalueella sekä metsäalueiden pirstoutumisesta. Täydennetyssä arviointiselostuksessa todetaan voimajohdon sijoittuvan Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 osoitetun Levanevan luonnonsuojelualueen ja Natura-alueen läheisyyteen. Sähkönsiirtoreitti risteää itäosassa ekologisen yhteystarpeen Levaneva-Isokyrö kanssa. Vaihtoehdon VE2 sähkönsiirron ei silti arvioida olevan ristiriidassa kyseisten maakuntakaavan merkintöjen ja suojelumääräysten kanssa. Yhteysviranomaisen kuitenkin muistuttaa, että vaihtoehto VE2 on ristiriidassa maakuntakaavan energiansiirtoa koskevan yleisen suunnittelumääräyksen osalta, jonka mukaan suunnittelussa tulee välttää yhtenäisten metsäalueiden pirstoutuminen.

Pohjanmaan liitto korostaa lausunnossaan, että maakuntakaavan ekologisia yhteyksiä koskevat merkinnät ja tavoitteet tulee huomioida jatkosuunnittelussa siten, että luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden yhteyksien toimivuus säilyy. Myös luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden kohteiden säilyttäminen, elinympäristöjen pirstoutumisen ehkäiseminen ja vaikutusten lieventäminen ja mahdolliset yhteisvaikutukset muiden alueen suunniteltujen energiahankkeiden kanssa tulee huomioida jatkosuunnittelussa. Yhteysviranomaisen yhtyy maakuntaliiton näkemykseen.

Lieventämistoimenpiteinä täydennetyssä arviointiselostuksessa on esitetty sähkönsiirtoreitin ja virkistysreittien maankäytön yhteensovittamiseksi reittien kehittämisestä ja käytöstä vastaavien tahojen osallistaminen sähkönsiirtoreitin suunnitteluun.

5.6 Maisemavaikutukset

Vaihtoehdossa VE1 maisemavaikutuksia kohdistuu sekä hankealueesta että sähkönsiirrosta muun muassa Levanevan-Kuuttonevan, Kylkisalonnevan maisemiin ja Pässilänvuoren-Sikavuoren alueen pohjoiseen avautuviin maisemiin sekä Ilmajoen Alajoen valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle. Lisäksi Sutikankankaan loma-asutusalueen lähimaisema muuttuu huomattavasti. Valtakunnallisesti arvokkaaseen

maisema-alueeseen, Ilmajoen Alajoen lakeusmaisemaan, kohdistuu arviointiselostuksen mukaan kohtalainen kielteinen vaikutus. Alajoen avoimessa peltomaisemassa sähkönsiirron rakenteet ovat etäälle näkyvä elementti. Hankealueen ja sähkönsiirtoreitin läheisyydessä sijaitseva Pässilänvuori-Sikavuori sekä sähkönsiirtoreitin läheisyydessä sijaitseva Vittingin kalliomäki ovat valtakunnallisesti arvokkaita kalliioalueita.

Näkymäalueanalyysin mukaan hankealueen energiavarastojen rakenteet näkyvät hyvin melko isolle alueelle Levanevaa, Kuuttonevaa sekä Kivi- ja Levalammen tekojärveä. Energiavarastoalue näkyy myös Sutikankankaan eteläpuoleiselle loma-asutusalueelle paikoitellen ja puuston lomasta voi muodostua näkymälinjoja hankealueelle. Arviointiselostuksessa todetaan puuston peittävän vahvasti näkymiä, mutta puustoon kohdistuvien muutosten muuttavan tilannetta nopeasti. Yhteysviranomaisen yhtyy näkemykseen ja huomauttaa, että puuston suojaavaa vaikutusta ei voida huomioida maisemavaikutuksia lieventävänä tekijänä, eikä peitteisyyden takia voida arvioida hankkeen vaikutuksia vähäisemmiksi. Jokiperän asutukseen kohdistuvista maisemavaikutuksista jää epävarmuus, sillä niiden käsittely jää arviointiselostuksessa vähälle. Havainnekuvan mukaan puusto peittäisi varastonäkymän kokonaan, mutta tilanne voi olla toinen, jos puusto poistetaan. Lisäksi arviointiselostuksessa Tampereentien paikallisesti arvokkaita kohteita koskevassa arvioinnissa mainitaan, että energiavarasto näkyisi paikoitellen Tampereentien varren molemmilla puolilla peltoaukeilla.

Vaihtoehdon VE2 sähkönsiirron maisemavaikutukset kohdistuvat reitille osuviin puoliksi avoimiin ja avoimiin näkymiin. Pääosin sähkönsiirtoreitti sijoittuu sulkeutuneille talousmetsä- ja suoalueille, joissa näkyvyys on rajallista. Merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat Levanevan suomalaisemaan ja maatalousmaisemaan alueen luoteisosassa. Pienillä kylä- ja peltoalueilla vaikutukset ovat kohtalaisia. Vaihtoehdon VE2 lähialueille ei sijoitu arvokkaita maisema-alueita. Lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue on Laihianjoen kulttuurimaisema kahdeksan kilometrin päässä, ja lähin maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö on Jokikylän asutus 7,45 kilometrin päässä.

Maisemavaikutusten lieventämisestä todetaan, että mitä kevyempiä ja visuaalisesti huomaamattomampia sähkönsiirron rakenteet ovat, sitä pienemmät ovat maisemavaikutukset. Energiavarastosta aiheutuviin maisemavaikutuksiin voidaan vaikuttaa kaasukuplien värin valinnalla. Sähkönsiirtoreitillä vaikutuksia voidaan lieventää erityisesti säästämällä ja hyödyntämällä johtokäytävällä olemassa olevaa puustoa kohdissa, joissa rakenteiden näkyvyyttä on mahdollista pehmentää.

5.7 Yhteisvaikutukset

Lähialueille suunniteltujen hankkeiden yhteisvaikutukset saattavat vaarantaa elinympäristöjen yhtenäisyyttä sekä alueen tärkeitä ekologisia yhteyksiä. Varovaisuusperiaatteen mukaan molemmilla vaihtoehdoilla voi olla arvioituja suurempia yhteisvaikutuksia etenkin liito-oravalle tai metsolle.

Arviointiselostuksessa yhteisvaikutukset luontoympäristöön muiden suunniteltujen hankkeiden ja sähkönsiirtoreittien kanssa hankealueen ja sähkönsiirtoreitin VE1 osalta arvioidaan pääsääntöisesti vähäisiksi kielteisiksi. Kuitenkin arviointiselostuksessa todetaan, että useamman hankkeen sähkönsiirron toteutuessa on mahdollista

yhteisvaikutuksen kasvavan alueellisesti merkittäväksi paikalliseksi menetykseksi luonnon monimuotoisuudelle. Arviointiselostuksen mukaan erityisesti energiavaraston, Ooperin ja Taaborinvuori-Miiluhaudanmäki-Jokiperän hankealueiden ja sähkönsiirtoreittien väliselle alueelle voi rakennustoimista aiheutua laajempaa luonnon pirstaloitumista ja ekologisten käytävien katkeamista. Yhteysviranomaisen katsoo, että tämä huomio on tärkeä, ja huomauttaa, että alueen eri energiantuotantohankkeiden ja niiden sähkönsiirron kielteiset yhteisvaikutukset elinympäristöjen pirstoutumiseen ja ekologiin yhteyksiin kuten Kylkisalonnevaan ja sen ympäristöön saattavat olla arvioitua suurempia ja koskevat rakennusajan lisäksi myös toiminta-aikaa. Ekologiset yhteydet tulee tunnistaa ja turvata myös Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 suunnittelumääräyksen mukaan.

Orisbergin-Kylkisalonneva on Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi alueeksi. Yhteysviranomaisen toteaa, että Kylkisalonnevan alueen lisäksi myös Kärmesojanmaata sivuaa kaksi eri hankkeissa suunniteltua sähkönsiirtoreittiä, joten alueeseen kohdistuu myös todennäköisesti merkittäviä kielteisiä yhteisvaikutuksia. Hankkeiden välisen yhteistyön merkitys korostuu Kylkisalonnevan kaltaisissa kohteissa, joiden luonto on herkkää, ja jo yhden sähkönsiirtolinjan vaikutukset saattavat olla merkittäviä kielteisiä.

Arviointiselostuksen mukaan hankealueen maisemallisten yhteisvaikutusten arvioidaan olevan kielteisiä Taaborinvuoren-Miiluhaudanmäki-Jokiperän, Kattiharjun ja Ooperin tuulivoimahankkeiden kanssa. Kielteisen vaikutuksen suuruutta ei ole arvioitu. Sähkönsiirron osalta arviointiselostuksessa todetaan, että tarkasteltujen sähkönsiirtoreittien yhteisvaikutukset voimistavat kielteisiä vaikutuksia maisemaan vaihtoehdossa VE1. Vaikutuksista Alajoen maisemaan on mainittu, että lakeusmaisemassa sähkönsiirtolinjat ovat jo muuttaneet maisemaa ja sen luonnetta suuresti verrattuna tilanteeseen, jossa alueella ei olisi ilmajohtoja. Näin ollen yksittäisellä lisätyllä linjalla ei ole arviointiselostuksen näkemyksen mukaan kokonaisuudessa suurta merkitystä. Yhteysviranomaisen yhtyy arvioon kielteisistä yhteisvaikutuksista, mutta huomauttaa, että sähkönsiirron yhteisvaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön muiden alueella vireillä olevien hankkeiden kanssa ovat suuria muun muassa Ilmajoen Alajoen lakeusmaisemaan kohdistuvien vaikutusten takia. Sähkönsiirtoreittien ohella olisi ollut suositeltavaa tarkastella myös tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia sähkönsiirron kanssa (vaihtoehdossa VE1). Tuulivoimahankkeilla on mahdollisesti yhteisvaikutuksia maisemaan hankealueen ja sen sähkönsiirron kanssa Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman lisäksi muun muassa Sutikankankaan ja Jokiperän asutusalueisiin, Levanen-Kuuttonevan alueeseen sekä Kylkisalonnevan alueeseen. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeiden ja niiden sähkönsiirtoreittien suunnitteluaste aiheuttaa epävarmuutta maisemavaikutusten arviointiin.

Pesimälinnustoon yhteisvaikutukset ovat kohtalaisia kielteisiä vaihtoehdossa VE2. Arviointiselostuksessa todetaan, että linnuston osalta vaihtoehto VE1 on vähemmän haitallinen kuin vaihtoehto VE2. Yhteysviranomaisen yhtyy arvioihin. Luontotyyppien ja kasvillisuuden osalta kohtalaisia kielteisiä yhteisvaikutuksia muodostuu Kärmeskallion luontotyyppikohteille ja valkolehdokille. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että yhteisvaikutukset ovat arvioitua suurempia, sillä yksin vaihtoehdon VE2 kielteiset vaikutukset kohteille on arvioitu suuriksi. Vaihtoehdon VE2 osalta kasvillisuus- ja

luontotyyppikohteiden läheisyydessä tulisi selvittää mahdollisuus kiertää kohteet tai vähintään sijoittaa sähkönsiirto yhteen käytävään.

Yhteisvaikutusten lieventämiskeinoja ei ole esitetty. Molempien vaihtoehtojen sähkönsiirron osalta yhteysviranomaisen katsoo, että kielteisten vaikutusten, muun muassa elinympäristöjen pirstoutumisen ja maisemavaikutusten, ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi olisi hyvä selvittää yhteistyömahdollisuus muiden hankkeiden kanssa huomioiden myös tuulivoima-alueet.

5.8 Ihmisten elinolot ja viihtyvyys

Vaihtoehdon VE1 sähkönsiirtoreitin ympäristössä sijaitsee 100–500 metrin etäisyydellä 47 asuinrakennusta ja 37 vapaa-ajan asuinrakennusta. Sähkönsiirtoreittiä lähimmät rakennukset ovat vakituinen asuinrakennus lähimmillään 65 metrin etäisyydellä ja vapaa-ajan asuinrakennus 94 metrin etäisyydellä suunnitellusta reitistä. Vaihtoehdossa VE2 sähkönsiirtoreitin ympäristössä sijaitsee 200–500 metrin etäisyydellä kaksi asuinrakennusta ja kaksi vapaa-ajan asuinrakennusta. Lähin asuinrakennus sijaitsee noin 285 metrin etäisyydellä ja lähin lomarakennus noin 200 metrin etäisyydellä.

Arviointiselostuksessa ja täydennyksessä arviointiselostuksessa vaihtoehtojen VE1 ja VE2 vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen on arvioitu vähäisiksi kielteisiksi. Yhteysviranomaisen toteaa, että vaikutuksissa ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen korostuvat vaihtoehdon VE1 sähkönsiirron vaikutukset etenkin kahteen sähkönsiirtoreittiä lähimpänä sijaitsevaan asuinrakennukseen sekä energiavarastoalueen vaikutukset Sutikankankaan alueen vapaa-ajan asukkaisiin ja alueella ylläpidettävään virkistystoimintaan. Myös sähkönsiirtoreitillä sijaitseva Kylkisalonneva on tunnistettu maakunnallisesti arvokkaaksi virkistyskohteeksi. Arviointiin liittyvät epävarmuustekijät huomioiden hankkeesta voi muodostua arvioitua kielteisempiä vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen hankealueen muuttaessa ympäristöä energialaitostoiminnan lähialueeksi ja sähkönsiirron vaikutusten myötä.

Hankealuetta ja sen lähialuetta käytetään virkistykseen. Alueella on vapaa-ajan asuntoja, siellä metsätetään ja Sutikan soramontulla on paikallisen kyläyhdistyksen kalastustoimintaa. Lisäksi aluetta käytetään muun muassa retkeilyyn, marjastukseen, sienestykseen. Myös sähkönsiirtoreitillä sijaitseva Kylkisalonneva on tunnistettu maakunnallisesti arvokkaaksi virkistyskohteeksi. Vaihtoehdon VE2 sähkönsiirron reitti kulkee noin parin kilometrin matkan retkeilyreitituntumassa ja risteää moottorikelkkauran kanssa. Saaduissa mielipiteissä esitettiin huoli retkeilyreititurvallisuudesta ja viihtyvyydestä.

5.9 Arkeologinen kulttuuriperintö

Hankealueella on arviointiselostuksen mukaan suuri kielteinen vaikutus Ritarin hautamaahan ja vaihtoehdon VE1 sähkönsiirtoreitin ympäristössä erittäin suuri kielteinen vaikutus Pohdonmaalaksoon ja suuri kielteinen vaikutus Kärmesojanhautaan. Vaihtoehdon VE1 sähkönsiirron varrelle sijoittuvat kohteet Pohdonmaalakso, Kärmesojanhauta, Joenperäsauna, Osapuntarinhauta ja Osapuntarin kivet lukeutuvat seudun vanhimpiin tunnettuihin rajapaikkoihin, joilla olevat muinaisjäännökset todistavat pitäjien rajoilla oleviin metsäalueisiin vuosisatojen aikana kohdistuneesta nautinnasta.

Seinäjoen museot huomauttaa lausunnossaan, että jatkosuunnittelussa tulee pyrkiä sijoittamaan sähkönsiirtoreitti siten, ettei arkeologisia kohteita jää johtoaukealle tai sen välittömään läheisyyteen. Vaihtoehdon VE2 sähkönsiirtoreitin läheisyydessä sijaitsee kolme arkeologista kulttuuriperintökohdetta. Yksikään kohteista ei sijaitse sähkönsiirtolinjan johtoaukean alueella.

Energiavarastosta aiheutuvia haitallisia vaikutuksia voidaan arviointiselostuksen mukaan vähentää huomioiden riittävät suojavyöhykkeet ja merkitsemällä kohteet suojavyöhykkeineen rakentamisen ja huoltotoimenpiteiden ajaksi maastoon. Sähkönsiirrosta aiheutuvia haitallisia vaikutuksia voidaan lieventää kiertämällä arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet suojavyöhykkeineen ja tarvittaessa suojaamalla kohteet. Yhteysviranomaisen pyytää huomioimaan esitetyt lievennyskeinot jatkosuunnittelussa.

5.10 Muut ympäristövaikutukset

Suojelualueet

Arviointiselostuksessa arvioidaan vaihtoehdon VE1 sähkönsiirtoreitin vaikutukset Kärmesojanmaan suojeluun varattuun alueeseen olevan kohtalaiset kielteiset. Kärmesojanmaan suojeluun varatun alueen todetaan arviointiselostuksessa olevan lähimmillään noin 30 metrin etäisyydellä suunnitellusta sähkölinjasta, mutta selostuksesta ei käy ilmi, tarkoitetaanko 30 metrin etäisyyttä johtokäytävän keskipisteestä vai johtokäytävän reunasta. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että mikäli etäisyys lasketaan johtokäytävän keskipisteestä ovat vaikutukset suojeluun varattuun alueeseen todennäköisesti arvioitua merkittävämmät.

Arviointiselostuksen mukaan voimajohtoaukean puuston poistolla vaihtoehdossa VE1 on vaikutusta Kärmesojanmaan suojeluun varatun alueen valoisuuteen ja kosteusolosuhteisiin, vaikka raivaustoimet eivät suojelualueelle yltäisikään. Vaikutusten lievennystoimenpiteenä esitetään suojeluun varatun kiinteistön merkitsemistä maastoon selkein huomiomerkein ennen rakennustoimien aloittamista ja sähköpylväiden sijoittelua siten, että Kärmesojanmaan METSO -arvoille ei aiheudu vahinkoa. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee soveltaa esitettyjä lieventämistoimenpiteitä, ja huomioitava alueen status maakuntakaavassa osoitettuna luonnonsuojelualueena ja maakuntakaavassa alueelle annettava suojelumääräys.

Suojelualueisiin kohdistuvista vaikutuksista vaihtoehdon VE2 merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat Levanen alueeseen ja etenkin alueen linnustoon. Arviointiselostuksessa on tunnistettu vaihtoehdon VE2 sähkönsiirtolinjan vaikutusalueella sijaitsevat suojelualueet sekä oikean suuntaisesti arvioitu hankkeen vaikutukset niihin. Vaikutuksen on arvioitu olevan vähäinen kielteinen. Yhteysviranomaisen toteaa, että kummallakaan vaihtoehdolla (VE1 tai VE2) ei todennäköisesti ole merkittäviä kielteisiä vaikutuksia suojelualueisiin lukuun ottamatta Levanen Natura-alueen linnustoa.

Onnettomuus- ja poikkeustilanteet

Onnettomuusriskiä arvioitaessa on tehty mallinnus kahdesta eri hiilidioksidivaraston vuototilanteesta, joissa toisessa on 25 cm:n vuotokohta ja toisessa 2,5 metrin vuotokohta. Mallinnuksen mukaan lähiasutukselle ei aiheutuisi terveyshaittaa vuodosta. Varastoja on tarkoitus rakentaa alueelle kahdeksan kappaletta. Mallinnuksessa ei tutkittu tilannetta, jossa kaksi tai useampi varasto vuotaa, jolloin siitä aiheutuvan terveyshaitan riski saattaa olla suurempi.

Vaikutukset pintavesiin

Kielteiset pintavesivaikutukset liittyvät vaihtoehdossa VE1 uomien ylityksiin, vesilain mukaisiin alueisiin, joissa on luonnontilan kaltaisessa tilassa olevia kohteita, ja kalastoon. Vaihtoehdossa VE2 sähkönsiirtoreitillä on myös uomien ylityksiä sekä luonnontilaisia ojittamattomia soita (Kyrösuo, Kärmeskallio ja Kalliosuo). Vaihtoehdon VE2 alkupuolella linja ylittää Tuurinluoman, johon kohdistuu runsaasti metsätaloudesta aiheutuvaa kuormitusta ja uoman ylitys tulee tehdä vesistökuormitusta välttämällä.

Molempien sähkönsiirtoreittien alueilla esiintyy sekä happamia sulfaattimaita että mustaliusketta. Kuten arviointiselostuksessakin todetaan GTK:n kartat happamien sulfaattimaiden ja mustaliuskeen esiintymisestä ovat suuntaa antavia, joten happamien sulfaattimaiden ja mustaliuskeen mahdollinen esiintyminen tulee ottaa huomioon rakentamisessa. Haitallisten vaikutusten lieventämiskeinoja ei ole esitetty. Jos happamia sulfaattimaita ja mustaliusketta esiintyy sähkönsiirtoreitillä, eivätkä lieventämiskeinot eivät ole oikeanlaisia, voivat vaikutukset pintavesiin olla vähäistä suurempia. Sekä mustaliuske että happamien sulfaattimaiden mahdollinen esiintyminen sähkönsiirtoreitillä tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa. Jatkosuunnittelussa tulee selvittää vaihtoehdon VE2 sähkönsiirtoreitillä olevat pienvedet, huomioida molempien sähkönsiirtoreittien varrella ojitusyhteisöt sekä varmistaa vesilain mukaisen poikkeusluvan tarve.

Pohjavedet

Vaihtoehdossa VE1 sähkönsiirtoreitti kulkee Visaharjun luokan 2 muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen läpi. Voimajohtopylväiden sijoittelulla voidaan vähentää pohjavesialueille kohdistuvia riskejä. Pylväitä tulisi välttää varsinkin pohjaveden muodostumisalueella. Voimajohtoaukeaman raivaaminen puista voi myös aiheuttaa paikallisesti vaikutuksia pohjaveden pinnantasolle, kun kasvillisuuden aiheuttama haihdunta vähenee. Sähkönsiirron reitti tulisi ensisijaisesti suunnitella kulkematta pohjavesialueiden läpi.

Ilmasto

Kansallisia ja maakunnallisia ilmasto-ohjelmia ja niiden tavoitteita on mainittu arviointiselostuksessa, mutta niiden osalta ei ole arvioitu esimerkiksi prosentuaalisesti, kuinka suuria päästöjä hankkeesta aiheutuu verrattuna maakunnan ja kuntien vuosittaisiin tai hankkeen elinkaaren aikaisiin päästöihin. Sähkönsiirtoreitti kulkee myös Ilmajoen ja Seinäjoen kuntien kautta, joten olisi tullut verrata sähkönsiirtoreitin rakentamisesta ja puuston poistosta aiheutuvia päästöjä ja hiilivarastojen sekä -nielujen menetyksiä myös näiden kuntien ja Etelä-Pohjanmaan maakunnan päästöihin. Suunnitellun sähkönsiirtoreitin tieltä raivataan runsaasti puustoa, mikä pienentää alueen

hiilivarastoja ja -nieluja. Hankkeen vaikutuksia voidaan lieventää esimerkiksi yhteisillä sähkönsiirtolinjoilla alueen muiden hankkeiden kanssa.

Ilmastovaikutusten osalta merkittävien vaikutusten lieventämiskeinoja on arviointiselostuksessa avattu, mutta ei arvioitu niiden tehokkuutta tai niihin sitoutumista ja seurantaa.

6 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat sekä arvioinnin huomioon ottaminen lupamenettelyssä ja luvassa

6.1 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Arviointiselostuksessa ei ole tunnistettu vesilain mukaisen luvan tai ilmoituksen (ojitus- tai alitusilmoitus) tarvetta. Hankkeesta vastaavan tulee lähettää Lupa- ja valvontavirastoon lausuntopyyntö vesilain luvan tarpeesta. Siihen on liitettävä mukaan vesienhallintasuunnitelma ja tutkimustulokset happamien sulfaattimaiden ja mustaliuskeen osalta sekä vesiensuojelurakenteet.

6.2 Arvioinnin huomioon ottaminen lupamenettelyssä ja luvassa

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaista esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostukset ja perustellun päätelmän (ajantasaistettu). Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon. Lupalaeissa on lisäksi tarkemmat säännökset ympäristövaikutusten arviointimenettelyn huomioon ottamisesta.

7 Perustellun päätelmän (ajantasaistettu) toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomainen toimittaa perustellun päätelmän sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, maakuntien liitoille ja muille asianomaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella YVA-lain 23 §:n mukaisesti. Lisäksi perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot ovat nähtävillä ymparisto.fi-palvelussa osoitteessa: www.ymparisto.fi/epvenergia-energiavarasto-YVA.

8 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 6 200 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määritelty hankkeen vaatiman työmäärän mukaisesti (7–13 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksuista annetun asetuksen perusteella, koska täydennetty arviointiselostus on tullut vireille vuonna 2025.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä.

9 Sovelletut säännökset

- Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §
- Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §
- Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §
- Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025 2 §.

Perustellun päätelmän valmisteluun ovat osallistuneet seuraavat Lupa- ja valvontaviraston asiantuntijat: ylitarkastaja Juha Katajisto (alueiden käytön tuki ja valvonta 1), ylitarkastaja Krister Dalhem (vesienhoitoalue 3), ylitarkastaja Miina Jahkonen (Luonnonsuojelun valvonta ja poikkeusluvut 1), ylitarkastaja Anna-Maria Koivisto (vesienhoitoalue 3), ylitarkastaja Päivi Karhunen (vesilain valvonta, luonnonympäristö) ja ylitarkastaja Eevastiina Talvisto (yhdyskunta ja infra YVA 2) .

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Satu Ala-Könni ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Elina Venetjoki.

Liitteet

Liite 1	Lausunnot
Liite 2.1	Metsähallituksen lausunto luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisesta Natura-arvioinnista, Laihian energiavarastohanke
Liite 2.2	Metsähallituksen Natura-arviointia koskevan lausunnon viranomaisliite
Liite 3	Lupa- ja valvontaviraston lausunto luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisesta Natura-arvioinnista, Energiavarastohanke, Laihia
Liite 4	Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus

Jakelu

EPV Energia Oy
Ramboll Finland Oy

Tiedoksi

Lausunnon antajat (sähköisesti)

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihte: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/21754/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/21754/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Ala-Könni Satu 08.04.2026 15:04

Ratkaisija Venetjoki Elina 09.04.2026 11:07

Suoritemaksua koskeva oikaisuvaatimusohje

1 Oikaisuviranomainen

Tässä päätöksessä määrättyyn suoritemaksuun saa hakea oikaisua kirjallisesti Lupa- ja valvontavirastolta.

2 Oikaisuvaatimuksen tekoaika

Kirjallinen oikaisuvaatimus on tehtävä **kuuden kuukauden** (6 kk) kuluessa maksun määräämisestä (päätöksen tekopäivä). Määräaikaa laskettaessa päätöksen tekopäivää ei oteta huomioon. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, oikaisuvaatimuksen tekoaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

3 Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Oikaisuvaatimus osoitetaan Lupa- ja valvontavirastolle ja **toimitetaan Lupa- ja valvontaviraston asiointiosoitteeseen**, joka näkyy tämän asiakirjan lopussa.

Oikaisuvaatimuskirjelmän voi toimittaa henkilökohtaisesti tai asiamiehen tai muun laillisen edustajan toimesta. Omalla vastuullaan kirjelmän voi lähettää postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä Lupa- ja valvontavirastossa viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen klo 16.15.

4 Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja kotikunta
- jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on muu henkilö, myös tämän henkilön nimi ja kotikunta on ilmoitettava
- postiosoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa
- päätös, jonka suoritemaksusta vaatimuksessa on kyse, asiatunnuksineen
- millaista oikaisua suoritemaksuun vaaditaan; sekä
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan

4.1 Oikaisuvaatimuksen liitteet

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä

- Lupa- ja valvontaviraston päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- mahdolliset asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä jo aikaisemmin ole toimitettu viranomaiselle

- asiamiehen valtakirja, ellei tämä ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011) tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja eli ns. lupalakimies

Jos viranomaiselle toimitetussa sähköisessä asiakirjassa on selvitys asiamiehen toimivallasta, asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa. Viranomainen voi kuitenkin määrätä valtakirjan toimitettavaksi, jos viranomaisella on aihetta epäillä asiamiehen toimivaltaa tai sen laajuutta (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 9 § (534/2016)).

4.2 Allekirjoitus

Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelmä.

Viranomaiselle saapunutta sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 9 § (534/2016)).

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihe: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Salassa pidettäviä asiakirjoja ei tule toimittaa tavallisena sähköpostina, vaan ne tulee toimittaa turvasähköpostia käyttäen (<https://turvaviestilvv.fi>).

Käyntiosoite: Yliopistonkatu 38, 33100 Tampere

Muut toimipaikkojen osoitteet löytyvät lvv.fi